

1)

Miljødirektoratets tilrådning til Klima- og miljødepartementet om endring av ferdselsforbudsperioden i sjøfuglreservater i Oslofjorden og Agder

Miljødirektoratet tilrår endring av ferdselsforbudsperioden i 190 verneforskrifter i sjøfuglreservater i Østfold, Akershus, Oslo, Buskerud, Vestfold, Telemark og Agder fylker til å gjelde i perioden fra og med 15. mars til og med 15. august, og med dette oppnå en samordnet periode for hele Skagerakkysten. Dette vil også gjelde for Ytre Hvaler nasjonalpark.

Totalt omfatter tilrådningen endring av 190 verneforskrifter for naturvernområder i seks fylker:

- 56 verneområder i Agder, totalt 8,09 km² med ferdselsforbud.
- 42 verneområder i Akershus, totalt 1,21 km² med ferdselsforbud.
- 7 verneområder i Oslo, totalt 0,16 km² med ferdselsforbud.
- 29 verneområder i Telemark, totalt 2,63 km² med ferdselsforbud.
- 25 verneområder i Vestfold, totalt 4,86 km² med ferdselsforbud.
- 31 verneområder i Østfold, totalt 9,80 km² med ferdselsforbud.

Liste over alle verneområdene finnes i vedlegg 1.

Bakgrunn

Miljøet i Oslofjorden er truet. Torskebestanden er på et historisk lavt nivå. Ærfugl dør, Tareskogen og ålegrasengene blir mindre. Miljøgifter gjør at vi ikke bør spise fisk og skalldyr fra deler av fjorden. Marin forurensning og mikroplast er et alvorlig problem.

I 2021 la regjeringen frem en tiltaksplan for å ta vare på Oslofjorden: *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv*. Flere tiltak i planen gikk ut på å ta vare på sjøfuglene i Oslofjorden, blant annet å gjennomgå ferdselsreguleringene i eksisterende sjøfuglreservater og eventuelt gjøre endringer.

Begrepet «sjøfuglreservater» er en samlebetegnelse på verneområder med formål å bevare hekkeplasser for sjøfugl spesielt i hekketiden. Sjøfuglreservater omfatter verneområder med ulik vernekategori, som naturreservater, biotopvernområder, og soner innenfor nasjonalpark.

Med virkning fra 1978 ble de første sjøfuglreservatene med ferdselsforbud opprettet. Formålet med dette var i vesentlig grad å beskytte viktige hekkeplasser for sjøfugl mot forstyrrelser i hekketida. Tidsperioden for ferdselsforbud ble satt fra 15. april til 15. juli. I 2009 ble verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl vedtatt. Dette omfattet opprettelsen av noen nye reservater og samordning av ordlyden i forskriftene. Behov for å unngå forstyrrelser på hekkeplassene i den kritiske hekkeperioden var en stor del av begrunnelsen også for disse vernevedtakene. I 2009 ble det vurdert å utvide tidsperioden for ferdselsforbud til 31. juli. Resultatet ble at sluttdatoen 15. juli ble videreført etter en avveining på bakgrunn av hekkebiologi, hensynet til friluftsliv og praktiske hensyn.

I et flertall av sjøfuglreservatene gjelder også ferdselsforbudet på sjøen nærmere en 50 meter fra land. I resten av året skal ferdselen foregå slik at plante- og dyrelivet minst mulig skades og forstyrres. Der hvor det har vært aktuelt er det gitt unntak for ferdsel i forbindelse med yrkesfiske, husdyrbeiting, vedlikehold og drift av anlegg, samt i forbindelse med oppsyn, redningsaksjoner og tilsvarende virksomhet.

Vedlegg:

1. Tilrådning - endring av perioden med ferdselsforbud i sjøfuglreservatene i Oslofjorden og Agder - Ytre Hvaler nasjonalpark med liste over alle verneområdene
2. Miljødirektoratets tilrådning til Klima- og miljødepartementet om endring av ferdselsforbudsperioden i sjøfuglreservater i Oslofjorden og Agder - kunnskapsgrunnlag

2)

Faglig godkjenning av besøksstrategi for Ytre Hvaler nasjonalpark

Det reviderte [besøksstrategidokumentet](#) er godt strukturert og beskriver på en god måte hvordan nasjonalparkstyret ønsker å gjennomføre besøksforvaltning for Ytre Hvaler nasjonalpark. Dokumentet er godt gjennomarbeidet og basert på et svært godt kunnskapsgrunnlag. Besøksstrategien viser til konkrete mål, strategier og tiltak som henger godt sammen med funnene i kunnskapsgrunnlaget, og beskriver en satsing som både ivaretar verneverdiene og legger godt til rette for en satsing som vil gjøre opplevelsen for de besøkende bedre og bidra til økt lokal verdiskaping.

Besøksstrategien er med dette faglig godkjent fra Miljødirektoratet og kan dermed sendes på høring. Minste varighet på høringstid er 6 uker.

Vi ønsker lykke til i det videre arbeidet med besøksstrategien!

Vedlegg: Brev fra Miljødirektoratet 11.07.24

3)

Utbetaling av tilskudd - Tilrettelegging og skilting av innfallsporter

Vi viser til søknaden datert 15.01.2024 med referansenummer 24SBCB9F om tilskudd på kr 600 000. Vi har behandlet søknaden og gir med dette et tilskudd på kr 240 000. Tiltaket som gis tilskudd er "Tilrettelegging og skilting av innfallsporter".

Vedlegg: Brev fra Miljødirektoratet 20.08.24

Sekretariatets forslag til vedtak:

Tatt til orientering

Nasjonalparkstyrets vedtak

Settes inn

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Trondheim, 07.10.2024

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2023/7828

Saksbehandler:
Kim Daniel Hansen

Tilrådning - Endring av perioden med ferdselsforbud i sjøfuglreservatene i Oslofjorden og Agder

Vedlagt oversendes Miljødirektoratet sin tilrådning om endring av ferdselsforbudsperioden i 190 verneforskrifter i sjøfuglreservater i Østfold, Akershus, Oslo, Buskerud, Vestfold, Telemark og Agder fylker til å gjelde i perioden fra og med 15. mars til og med 15. august, og med dette oppnå en samordnet periode for hele Skagerakkysten.

Totalt omfatter tilrådningen endring av 190 verneforskrifter for naturvernområder i seks fylker:

- 56 verneområder i Agder, totalt 8,09 km² med ferdselsforbud.
- 42 verneområder i Akershus, totalt 1,21 km² med ferdselsforbud.
- 7 verneområder i Oslo, totalt 0,16 km² med ferdselsforbud.
- 29 verneområder i Telemark, totalt 2,63 km² med ferdselsforbud.
- 25 verneområder i Vestfold, totalt 4,86 km² med ferdselsforbud.
- 31 verneområder i Østfold, totalt 9,80 km² med ferdselsforbud.

Oversendelsen er et svar på tiltak T28 i tiltaksplan for å ta vare på Oslofjorden: *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv* og oppdrag gitt til Miljødirektoratet om å oversende tilrådning om endringer i perioden med ferdselsforbud for verneområder i Oslofjorden. Etter dialog med departementet ble også Agder inkludert i tilrådningen.

Det vises til vedlagte saksdokumenter, herunder Miljødirektoratet sin tilrådning og endringsforskrifter. Tilrådningen inneholder nærmere detaljer om kunnskapsgrunnlag, saksbehandlingen, oppsummering av høringsuttalelser og foreslåtte endringer av forskrifter.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Terje Qvam
seksjonsleder

Kim Daniel Hansen
seniorrådgiver

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I AGDER	Postboks 504	4804	ARENDAL
STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN	Postboks 325	1502	MOSS
STATSFORVALTEREN I VESTFOLD OG TELEMARK	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Nasjonalt parkstyret for Raet nasjonalpark			
Ytre Hvaler nasjonalparkstyre	Postboks 325	1502	MOSS
Færder nasjonalparkstyre	Statsforvalteren i Vestfold og Telemark, Pb. 2076	3103	TØNSBERG
Jomfruland nasjonalparkstyre	Postboks 2076	3103	TØNSBERG

NaturvernId	Offisielt navn	Kommune	Fylke
VV00001694	Agneskjæret naturreservat	Lindesnes	Agder
VV00001800	Bjørnen naturreservat	Lindesnes	Agder
VV00001681	Brattholmene naturreservat	Kristiansand	Agder
VV00001687	Breivigskjæret naturreservat	Grimstad	Agder
VV00001647	Buøyskjæra naturreservat	Arendal	Agder
VV00001669	Guleholmane naturreservat	Lindesnes	Agder
VV00001680	Gåseholmen naturreservat	Kristiansand	Agder
VV00001685	Hellesunds-Grønningen naturreservat	Lillesand	Agder
VV00001684	Helløyholmen naturreservat	Lillesand	Agder
VV00000520	Herøya naturreservat	Kristiansand	Agder
VV00001693	Hummerholmen naturreservat	Lindesnes	Agder
VV00001733	Jakobsholmen, Lilleholmen og Rundholmen naturreservat	Farsund	Agder
VV00001798	Kjellingen naturreservat	Lindesnes	Agder
VV00001802	Kjorten naturreservat	Lindesnes	Agder
VV00001794	Klovholmene naturreservat	Lindesnes	Agder
VV00001690	Kongsholmen naturreservat	Grimstad	Agder
VV00001676	Lille Halsholmen naturreservat	Tvedestrand	Agder
VV00001677	Lille Lestholmen naturreservat	Tvedestrand	Agder
VV00001691	Lille-Danmark naturreservat	Grimstad	Agder
VV00001683	Lyngholmen naturreservat	Lillesand	Agder
VV00001689	Malmen naturreservat	Grimstad	Agder
VV00001678	Mannskjæret naturreservat	Risør	Agder
VV00001803	Markøy naturreservat	Lyngdal	Agder
VV00001682	Oksø naturreservat	Kristiansand	Agder
VV00001692	Olavskjæran naturreservat	Lindesnes	Agder
VV00003273	Raet nasjonalpark	Arendal, Grimstad, Tvedestrand	Agder
VV00000723	Rauna naturreservat	Farsund	Agder
VV00001804	Revsund naturreservat	Kristiansand	Agder
VV00000609	Risøya naturreservat	Lillesand	Agder
VV00000951	Rivingen naturreservat	Grimstad	Agder
VV00001648	Ruholmen naturreservat	Tvedestrand	Agder
VV00001791	Rødholman naturreservat	Flekkefjord	Agder
VV00001672	Rørvikholmene naturreservat	Arendal	Agder
VV00000585	Seilskjærene naturreservat	Arendal	Agder
VV00001793	Skjede naturreservat	Kristiansand	Agder
VV00001465	Skjøringen naturreservat	Lindesnes	Agder
VV00000885	Skogerøy-Lyngholmen naturreservat	Lillesand	Agder
VV00001801	Skotholmen naturreservat	Lindesnes	Agder
VV00001668	Skydskjær naturreservat	Farsund	Agder
VV00001795	Slettingen naturreservat	Lindesnes	Agder
VV00001788	Småskjæran naturreservat	Lindesnes	Agder
VV00000594	Songaar, Hellersøya og Kubbøya naturreservat	Kristiansand	Agder
VV00001674	Stakketoskjæret naturreservat	Tvedestrand	Agder
VV00001679	Stangholmen naturreservat	Risør	Agder
VV00001790	Store Lyngholmen naturreservat	Kristiansand	Agder
VV00001597	Store Måkholmen naturreservat	Grimstad	Agder
VV00001796	Store Vengelsholmen naturreservat	Lindesnes	Agder
VV00001675	Storskjæret naturreservat	Tvedestrand	Agder
VV00001688	Sundholmen naturreservat	Grimstad	Agder
VV00001797	Søndre Eggvær naturreservat	Lindesnes	Agder

VV00001732	Terneholmen naturreservat	Farsund	Agder
VV00001624	Terneholmen og Grønningen naturreservat	Kristiansand	Agder
VV00001792	Udvåre naturreservat	Lindesnes	Agder
VV00001799	Valløy naturreservat	Lindesnes	Agder
VV00000523	Østre Ertholmen naturreservat	Lillesand	Agder
VV00001789	Øvre og Nedre Svinholmen naturreservat	Flekkefjord	Agder
VV00001786	Alv naturreservat	Bærum	Akershus
VV00002757	Demmekilskjæra biotopvernområde	Asker	Akershus
VV00002795	Dokkskjæret biotopvernområde	Bærum	Akershus
VV00001042	Dyna naturreservat	Asker	Akershus
VV00001035	Ertsvikskjær naturreservat	Asker	Akershus
VV00002791	Flatskjær dyrefredningsområde	Ås	Akershus
VV00001039	Geitungsholmen naturreservat	Asker	Akershus
VV00002758	Hjelpskjæra biotopvernområde	Asker	Akershus
VV00002670	Husbergøya naturreservat	Nesodden	Akershus
VV00001605	Hvalskjæret naturreservat	Asker	Akershus
VV00002756	Høvikskjæra fuglefredningsområde	Asker	Akershus
VV00001783	Knerten naturreservat	Nesodden	Akershus
VV00002799	Kråkholmen fuglefredningsområde	Asker	Akershus
VV00000592	Lagmannsholmen naturreservat	Bærum	Akershus
VV00002801	Langskjær naturreservat	Bærum	Akershus
VV00001784	Lille Bjerkøyskjær naturreservat	Asker	Akershus
VV00000724	Mellemskjær naturreservat	Bærum	Akershus
VV00001633	Møkkalassene naturreservat	Bærum	Akershus
VV00000753	Mølen naturreservat	Asker	Akershus
VV00000591	Naturreservat sør for Furuholmen naturreservat	Bærum	Akershus
VV00002798	Nordre Sauholmen fuglefredningsområde	Vestby	Akershus
VV00002800	Nordre Skjælholmen naturreservat	Nesodden	Akershus
VV00001601	Nordøstre Askeskjær naturreservat	Frogn	Akershus
VV00001632	Prinseskjær naturreservat	Bærum	Akershus
VV00002789	Rogneskjær dyrefredningsområde	Asker	Akershus
VV00002760	Saltskjær biotopvernområde	Asker	Akershus
VV00001602	Sandholmen naturreservat	Bærum	Akershus
VV00002802	Selskjær fuglefredningsområde	Bærum	Akershus
VV00002790	Småskjær dyrefredningsområde	Frogn	Akershus
VV00002797	Stakaskjær biotopvernområde	Frogn	Akershus
VV00002796	Storskjær fuglefredningsområde	Frogn	Akershus
VV00000768	Storskjær naturreservat	Asker	Akershus
VV00001639	Sundbyholmene naturreservat	Asker	Akershus
VV00001785	Svartskjæra naturreservat	Bærum	Akershus
VV00002672	Søndre Skjælholmen naturreservat	Nesodden	Akershus
VV00001631	Terneholmen naturreservat	Asker	Akershus
VV00000730	Terneskjær naturreservat	Bærum	Akershus
VV00002794	Tuskjær fuglefredningsområde	Frogn, Ås	Akershus
VV00000586	Ulvungene naturreservat	Asker	Akershus
VV00001604	Ulykkesskjær naturreservat	Asker	Akershus
VV00002759	Vealøs naturreservat	Asker	Akershus
VV00001603	Ytre Vassholmen naturreservat	Bærum	Akershus
VV00002695	Bleikøya naturreservat	Oslo	Oslo
VV00002792	Galteskjær biotopvernområde	Oslo	Oslo
VV00002788	Kaffeskjær dyrefredningsområde	Oslo	Oslo

VV00000482	Kaninøya naturreservat	Oslo	Oslo
VV00001616	Kavringen naturreservat	Oslo	Oslo
VV00000370	Malmøya og Malmøykalven naturreservat	Oslo	Oslo
VV00002793	Nakkeskjær biotopvernområde	Oslo	Oslo
VV00002736	Brennevinsholmen østre biotopvernområde	Bamble	Telemark
VV00001698	Bukholmskjæra naturreservat	Kragerø	Telemark
VV00002737	Båtholmane biotopvernområde	Kragerø	Telemark
VV00002738	Eggholmane dyrefredningsområde	Porsgrunn	Telemark
VV00002739	Fantholmane-Matløs biotopvernområde	Kragerø	Telemark
VV00002740	Flakvarpholmen biotopvernområde	Skien	Telemark
VV00001726	Furuholmen naturreservat	Porsgrunn	Telemark
VV00003084	Færder nasjonalpark	Færder, Tønsberg	Telemark
VV00001774	Geitholmsundet naturreservat	Kragerø	Telemark
VV00003264	Jomfruland nasjonalpark	Kragerø	Telemark
VV00002741	Kistholmen biotopvernområde	Porsgrunn	Telemark
VV00001697	Kjeholmskjæra naturreservat	Kragerø	Telemark
VV00002742	Korset biotopvernområde	Kragerø	Telemark
VV00001373	Krogshavn naturreservat	Bamble	Telemark
VV00001769	Kråka naturreservat	Bamble	Telemark
VV00001613	Lagmannskjær naturreservat	Skien	Telemark
VV00001641	Lille Såstein naturreservat	Bamble	Telemark
VV00001636	Lindholmane naturreservat	Bamble	Telemark
VV00001628	Omborsnesholmane naturreservat	Bamble	Telemark
VV00002743	Ringsholmane fuglefredningsområde	Bamble	Telemark
VV00001644	Rognholmen naturreservat	Kragerø	Telemark
VV00001642	Selskjæra naturreservat	Bamble	Telemark
VV00002744	Soppekilen biotopvernområde	Kragerø	Telemark
VV00001645	Teineskjær biotopvernområde	Kragerø	Telemark
VV00001772	Torskholmen naturreservat	Kragerø	Telemark
VV00001612	Vestre Skjæret naturreservat	Porsgrunn	Telemark
VV00002745	Vollsfjorden indre fuglefredningsområde	Skien	Telemark
VV00002746	Vollsfjorden midtre fuglefredningsområde	Bamble	Telemark
VV00002853	Bekkeskjæret biotopvernområde	Holmestrand	Vestfold
VV00002852	Bjønnesholmen biotopvernområde	Larvik	Vestfold
VV00002851	Bueskjær biotopvernområde	Horten	Vestfold
VV00000627	Buvika/Rødskjær naturreservat	Horten	Vestfold
VV00002844	Bølene fuglefredningsområde	Larvik	Vestfold
VV00002845	Ertholmen fuglefredningsområde	Larvik	Vestfold
VV00002841	Ferjeholmen fuglefredningsområde	Larvik	Vestfold
VV00002843	Flatholmen biotopvernområde	Larvik	Vestfold
VV00000729	Fugløyrogn naturreservat	Larvik	Vestfold
VV00002854	Glomsteinskjær fuglefredningsområde	Færder	Vestfold
VV00002849	Gryteskjær biotopvernområde	Færder	Vestfold
VV00002850	Grøtterødskjær biotopvernområde	Færder	Vestfold
VV00002855	Gumserødøya fuglefredningsområde	Larvik	Vestfold
VV00001768	Kattholmane naturreservat	Holmestrand	Vestfold
VV00002837	Kausen biotopvernområde	Færder	Vestfold
VV00001780	Kvitskjærene naturreservat	Færder	Vestfold
VV00002840	Langholmene fuglefredningsområde	Larvik	Vestfold
VV00001595	Langskjærene naturreservat	Færder	Vestfold
VV00002846	Lyngholmen fuglefredningsområde	Larvik	Vestfold

VV00002847	Marøyskjæra fuglefredningsområde	Sandefjord	Vestfold
VV00002848	Saltbuskjær biotopvernområde	Færder	Vestfold
VV00002842	Strømsundholmen biotopvernområde	Larvik	Vestfold
VV00002839	Sundskjæra biotopvernområde	Larvik	Vestfold
VV00002838	Torskerumpa biotopvernområde	Færder	Vestfold
VV00002835	Vealøs naturreservat	Horten	Vestfold
VV00002836	Østøyskjæret biotopvernområde	Horten	Vestfold
VV00002782	Bjørneskjær biotopvernområde	Hvaler	Østfold
VV00000802	Eggholmen naturreservat	Moss	Østfold
VV00000361	Eldøya naturreservat	Moss	Østfold
VV00002774	Grindskjær dyrefredningsområde	Fredrikstad	Østfold
VV00002769	Gullholmen naturreservat	Moss	Østfold
VV00002779	Gåseskjær biotopvernområde	Hvaler	Østfold
VV00002773	Gåseskjæra dyrefredningsområde	Fredrikstad	Østfold
VV00002786	Haslau biotopvernområde	Sarpsborg	Østfold
VV00002778	Knubben biotopvernområde	Hvaler	Østfold
VV00002965	Kråkerøy-skjærgården naturreservat	Fredrikstad	Østfold
VV00000834	Kurefjorden naturreservat	Moss, Råde	Østfold
VV00002785	Kuskjæra biotopvernområde	Halden	Østfold
VV00000590	Langskjær naturreservat	Fredrikstad	Østfold
VV00002775	Nordre Fugleskjær biotopvernområde	Fredrikstad	Østfold
VV00002770	Revlingen naturreservat	Moss	Østfold
VV00002777	Sauedauen biotopvernområde	Hvaler	Østfold
VV00002962	Skjæløysundet naturreservat	Fredrikstad	Østfold
VV00002776	Skomakerskjæra dyrefredningsområde	Hvaler	Østfold
VV00002787	Skorpen biotopvernområde	Sarpsborg	Østfold
VV00002772	Steinene biotopvernområde	Moss	Østfold
VV00002784	Store Danmarkskjær biotopvernområde	Halden	Østfold
VV00002781	Store Møkkalasset biotopvernområde	Hvaler	Østfold
VV00000832	Søndre Missingen naturreservat	Fredrikstad	Østfold
VV00000653	Søndre Sletter naturreservat	Råde	Østfold
VV00002771	Taralden fuglefredningsområde	Moss	Østfold
VV00003709	Teineholmen naturreservat	Fredrikstad	Østfold
VV00000652	Vesle Sletter naturreservat	Råde	Østfold
VV00002752	Ytre Hvaler nasjonalpark	Fredrikstad, Hvaler	Østfold
VV00001245	Øra naturreservat	Fredrikstad	Østfold
VV00002783	Østre Rødskjær biotopvernområde	Hvaler	Østfold
VV00002780	Østre Utengskjær dyrefredningsområde	Hvaler	Østfold

Forskrift om endringer i forskrifter om verneområder for å utvide perioden for ferdselsforbud i Østfold, Akershus og Oslo mv.

Hjemmel: Fastsatt av Kongen i Statsråd med hjemmel i lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 34, 35, 37 og 38

I

I følgende forskrifter skal "15. april" erstattes med "15. mars" og "15. juli" erstattes med "15. august":

1. Forskrift 15. desember 1978 nr. 22 om fredning av Kavringen naturreservat, Oslo kommune, Oslo IV punkt 4
2. Forskrift 15. desember 1978 nr. 23 om fredning av Nordøstre Askeskjær naturreservat, Frogn kommune, Akershus IV punkt 4
3. Forskrift 15. desember 1978 nr. 24 om fredning av Lille Bjerkøyskjær naturreservat, Asker kommune, Akershus IV punkt 4
4. Forskrift 15. desember 1978 nr. 25 om fredning av Hvalskjæret naturreservat, Asker kommune, Akershus IV punkt 4
5. Forskrift 15. desember 1978 nr. 26 om fredning av Terneholmen naturreservat, Asker kommune, Akershus IV punkt 4
6. Forskrift 15. desember 1978 nr. 27 om fredning av Ulvungene naturreservat, Asker kommune, Akershus IV punkt 4
7. Forskrift 15. desember 1978 nr. 28 om fredning for Ulykkesskjær naturreservat i Asker kommune, Akershus IV punkt 4
8. Forskrift 15. desember 1978 nr. 29 om fredning for naturreservat sør for Furuholmen i Bærum kommune, Akershus IV punkt 4
9. Forskrift 15. desember 1978 nr. 30 om fredning av Prinseskjær naturreservat, Bærum kommune, Akershus IV punkt 4
10. Forskrift 15. desember 1978 nr. 31 om fredning for Mellemskjær naturreservat i Bærum kommune, Akershus IV punkt 4
11. Forskrift 15. desember 1978 nr. 32 om fredning av Terneskjær naturreservat, Bærum kommune, Akershus IV punkt 4
12. Forskrift 15. desember 1978 nr. 33 om fredning av Svartskjæra naturreservat, Bærum kommune, Akershus IV punkt 4
13. Forskrift 15. desember 1978 nr. 34 om fredning av Alv naturreservat, Bærum kommune, Akershus kap. IV punkt 4
14. Forskrift 15. desember 1978 nr. 35 om fredning av Sandholmen naturreservat, Bærum kommune, Akershus IV punkt 4
15. Forskrift 15. desember 1978 nr. 36 om fredning av Ytre Vassholmen naturreservat, Bærum kommune, Akershus IV punkt 4
16. Forskrift 15. desember 1978 nr. 37 om fredning av Møkkalassene naturreservat, Bærum kommune, Akershus IV punkt 4
17. Forskrift 15. desember 1978 nr. 39 om fredning av Knerten naturreservat, Nesodden kommune, Akershus IV punkt 4
18. Forskrift 15. desember 1978 nr. 41 om fredning av Sundbyholmene naturreservat, Røyken kommune, Buskerud IV punkt 4
19. Forskrift 15. januar 1988 nr. 72 om fredning for Lagmannsholmen naturreservat, Bærum kommune, Akershus IV punkt 6
20. Forskrift 27. juni 2008 nr. 685 om supplerende vern for Oslofjorden, delplan Oslo og Akershus – Vedlegg 19 – Bleikøya naturreservat, Oslo kommune, Oslo § 3 nr. 4
21. Forskrift 27. juni 2008 nr. 687 om supplerende vern for Oslofjorden, delplan Oslo og Akershus – Vedlegg 21 – Malmøya og Malmøykalven naturreservat, Oslo kommune, Oslo § 3 nr. 5

22. Forskrift 27. juni 2008 nr. 689 om supplerende vern for Oslofjorden, delplan Oslo og Akershus – Vedlegg 23 – Kaninøya naturreservat, Oslo kommune, Oslo § 3 nr. 4
23. Forskrift 27. juni 2008 nr. 697 om supplerende vern for Oslofjorden, delplan Oslo og Akershus – Vedlegg 31 – Husbergøya naturreservat, Nesodden kommune, Akershus § 3 nr. 5
24. Forskrift 27. juni 2008 nr. 701 om supplerende vern for Oslofjorden, delplan Oslo og Akershus – Vedlegg 35 – Søndre Skjælholmen naturreservat, Nesodden kommune, Akershus § 3 nr. 5
25. Forskrift 19. juni 2009 nr. 757 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 49. Fredning av Rogneskjær fuglefredningsområde, Asker kommune, Akershus § 3 nr. 4
26. Forskrift 19. juni 2009 nr. 758 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 50. Fredning av Kråkholmen fuglefredningsområde, Asker kommune, Akershus § 3 nr. 4
27. Forskrift 19. juni 2009 nr. 759 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 51. Fredning av Selskjær fuglefredningsområde, Bærum kommune, Akershus § 3 nr. 4
28. Forskrift 19. juni 2009 nr. 760 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 52. Fredning av Langskjær naturreservat, Bærum kommune, Akershus § 3 nr. 4
29. Forskrift 19. juni 2009 nr. 761 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 53. Vern av Dokkskjæret biotopvernområde, Bærum kommune, Akershus § 3
30. Forskrift 19. juni 2009 nr. 762 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 54. Fredning av Storskjær fuglefredningsområde, Frogn kommune, Akershus § 3 nr. 4
31. Forskrift 19. juni 2009 nr. 763 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 55. Vern av Stakaskjær biotopvernområde, Frogn kommune, Akershus § 3
32. Forskrift 19. juni 2009 nr. 764 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 56. Fredning av Småskjær fuglefredningsområde, Frogn kommune, Akershus § 3 nr. 4
33. Forskrift 19. juni 2009 nr. 765 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 57. Fredning av Kaffeskjær fuglefredningsområde, Oslo kommune, Oslo § 3 nr. 4
34. Forskrift 19. juni 2009 nr. 766 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 58. Fredning av Nakkeskjær biotopvernområde, Oslo kommune, Oslo § 3
35. Forskrift 19. juni 2009 nr. 767 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 59. Vern av Galteskjær biotopvernområde, Oslo kommune, Oslo § 3
36. Forskrift 19. juni 2009 nr. 768 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 60. Fredning av Tuskjær fuglefredningsområde, Ås kommune, Akershus § 3 nr. 4
37. Forskrift 19. juni 2009 nr. 769 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 61. Fredning av Flatskjær fuglefredningsområde, Ås kommune, Akershus § 3 nr. 4
38. Forskrift 19. juni 2009 nr. 770 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 62. Fredning av Nordre Sauholmen fuglefredningsområde, Vestby kommune, Akershus § 3 nr. 4
39. Forskrift 19. juni 2009 nr. 772 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 64. Fredning av Gullholmen naturreservat, Moss kommune, Østfold § 3 nr. 4
40. Forskrift 19. juni 2009 nr. 771 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 63. Fredning av Nordre Skjælholmen naturreservat, Nesodden kommune, Akershus § 3 nr. 4
41. Forskrift 19. juni 2009 nr. 776 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 68. Fredning av Gåseskjæra fuglefredningsområde, Fredrikstad kommune, Østfold § 3 nr. 4
42. Forskrift 19. juni 2009 nr. 777 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 69. Fredning av Grindskjær fuglefredningsområde, Fredrikstad kommune, Østfold § 3 nr. 4
43. Forskrift 19. juni 2009 nr. 779 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 71. Fredning av Skomakerskjæra fuglefredningsområde, Hvaler kommune, Østfold § 3 nr. 4
44. Forskrift 19. juni 2009 nr. 780 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 72. Vern av Sauedauen biotopvernområde, Hvaler kommune, Østfold § 3
45. Forskrift 19. juni 2009 nr. 781 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 73. Vern av Knubben biotopvernområde, Hvaler kommune, Østfold § 3
46. Forskrift 19. juni 2009 nr. 782 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 74. Vern av Gåseskjær biotopvernområde, Hvaler kommune, Østfold § 3
47. Forskrift 19. juni 2009 nr. 783 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 75. Vern av Store Møkkalasset biotopvernområde, Hvaler kommune, Østfold § 3
48. Forskrift 19. juni 2009 nr. 784 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 76. Fredning av Østre Utengskjær fuglefredningsområde, Hvaler kommune, Østfold § 3 nr. 4

49. Forskrift 19. juni 2009 nr. 785 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 77. Vern av Bjørneskjær biotopvernområde, Hvaler kommune, Østfold § 3
50. Forskrift 19. juni 2009 nr. 786 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 78. Vern av Østre Rødskjær biotopvernområde, Hvaler kommune, Østfold § 3
51. Forskrift 19. juni 2009 nr. 787 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 79. Vern av Skorpen biotopvernområde, Sarpsborg kommune, Østfold § 3
52. Forskrift 19. juni 2009 nr. 788 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 80. Vern av Haslau biotopvernområde, Sarpsborg kommune, Østfold § 3
53. Forskrift 19. juni 2009 nr. 789 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 81. Vern av Store Danmarkskjær biotopvernområde, Halden kommune, Østfold § 3
54. Forskrift 19. juni 2009 nr. 790 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 82. Vern av Kuskjæra biotopvernområde, Halden kommune, Østfold § 3
55. Forskrift 19. juni 2009 nr. 792 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 84. Fredning av Søndre Missingen naturreservat, Fredrikstad kommune, Østfold § 3 nr. 4
56. Forskrift 19. juni 2009 nr. 793 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 85. Fredning av Langskjær naturreservat, Fredrikstad kommune, Østfold § 3 nr. 4
57. Forskrift 19. juni 2009 nr. 794 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 86. Fredning av Søndre Sletter naturreservat, Råde kommune, Østfold § 3 nr. 4
58. Forskrift 19. juni 2009 nr. 795 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 87. Fredning av Vesle Sletter naturreservat, Råde kommune, Østfold § 3 nr. 4
59. Forskrift 19. juni 2009 nr. 796 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 88. Fredning av Eggholmen naturreservat, Moss kommune, Østfold § 3 nr. 4
60. Forskrift 16. april 2010 nr. 533 om verneplan for Oslofjorden – delplan Østfold – Kråkerøy-skjærgården naturreservat, Fredrikstad kommune, Østfold § 5 nr. 5
61. Forskrift 16. april 2010 nr. 536 om verneplan for Oslofjorden – delplan Østfold – Skjæløysundet naturreservat, Fredrikstad kommune, Østfold § 5 nr. 3

II

I følgende forskrifter skal i overskriften "Røyken kommune" erstattes med "Asker kommune" og "Buskerud" erstattes med "Akershus", og "15. april" erstattes med "15. mars" og "15. juli" erstattes med "15. august":

1. Forskrift 15. desember 1978 nr. 40 om fredning av Dyna naturreservat, Røyken kommune, Buskerud IV punkt 4
2. Forskrift 19. juni 2009 nr. 749 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 41. Fredning av Geitungsholmen naturreservat, Røyken kommune, Buskerud § 3 nr. 5
3. Forskrift 19. juni 2009 nr. 750 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 42. Fredning av Høvikskjæra fuglefredningsområde, Røyken kommune, Buskerud § 3 nr. 4
4. Forskrift 19. juni 2009 nr. 751 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 43. Vern av Demmekilskjæra biotopvernområde, Røyken kommune, Buskerud § 3
5. Forskrift 19. juni 2009 nr. 752 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 44. Vern av Hjelpskjæra biotopvernområde, Røyken kommune, Buskerud § 3

III

I følgende forskrifter skal i overskriften "Hurum kommune" erstattes med "Asker kommune" og "Buskerud" erstattes med "Akershus", og "15. april" erstattes med "15. mars" og "15. juli" erstattes med "15. august":

1. Forskrift 15. desember 1978 nr. 42 om fredning av Storskjær naturreservat, Hurum kommune, Buskerud IV punkt 4
2. Forskrift 15. desember 1978 nr. 43 om fredning av Ertsvikskjær naturreservat, Hurum kommune, Buskerud IV punkt 4

3. Forskrift 19. juni 2009 nr. 753 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 45. Fredning av Vealøs naturreservat, Hurum kommune, Buskerud § 3 nr. 4
4. Forskrift 19. juni 2009 nr. 755 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 47. Fredning av Mølen naturreservat, Hurum kommune, Buskerud § 3 nr. 4
5. Forskrift 19. juni 2009 nr. 756 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 48. Vern av Saltskjær biotopvernområde, Hurum kommune, Buskerud § 3

IV

I følgende forskrifter skal i overskriften "Rygge kommune" erstattes med "Moss kommune", og "15. april" erstattes med "15. mars" og "15. juli" erstattes med "15. august":

1. Forskrift 19. juni 2009 nr. 774 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 66. Fredning av Taralden fuglefredningsområde, Rygge kommune, Østfold § 3 nr. 4
2. Forskrift 19. juni 2009 nr. 775 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 67. Vern av Steinene biotopvernområde, Rygge kommune, Østfold § 3
3. Forskrift 19. juni 2009 nr. 773 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 65. Fredning av Revlingen naturreservat, Rygge kommune, Østfold § 3 nr. 4
4. Forskrift 19. juni 2009 nr. 791 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 83. Fredning av Eldøya naturreservat, Rygge kommune, Østfold § 3 nr. 4

V

I følgende forskrifter skal i overskriften "Viken" erstattes med "Østfold", og "15. april" erstattes med "15. mars" og "15. juli" erstattes med "15. august":

1. Forskrift 19. juni 2009 nr. 778 om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 70. Vern av Nordre Fugleskjær biotopvernområde, Fredrikstad kommune, Viken § 3
2. Forskrift 23. juni 2021 nr. 2091 om vern av Teineholmen naturreservat i Fredrikstad kommune, Viken fylke § 5 andre ledd bokstav a

VI

I forskrift 16. april 2010 nr. 559 om verneplan for Oslofjorden - delplan Østfold - Kurefjorden naturreservat, Råde og Rygge kommuner, Østfold gjøres følgende endringer:

I overskriften skal "Rygge" erstattes med "Moss".

I § 5 skal nr. 3 lyde:

Ferdsel er forbudt *i tiden fra og med 15. mars til og med 30. september* til vanns, i gruntområder, på holmer og på fastlandet i Rosnesbukta og Nordre Ovenbukt (jf. skravert område på vernekartet).

I § 6 skal nr. 2 annet punktum lyde:

Slik ferdsel er likevel forbudt mellom Knappholmene i perioden f.o.m. *15. mars* t.o.m. *15. august*.

VII

I forskrift 16. april 2010 nr. 534 om verneplan for Oslofjorden – delplan Østfold – Øra naturreservat, Fredrikstad kommune, Østfold gjøres følgende endringer:

I § 5 skal nr. 4 lyde:

4. Innenfor to områder som på vernekartet er merket A (omkring Hestholmen) og B (Marikovabassenget), er all ferdsel forbudt i periodene *f.o.m. 15. mars t.o.m. 30. september*.

I § 5 skal nr. 5 lyde:

5. Utenfor områdene A og B er det i perioden *f.o.m. 15. mars t.o.m. 15. august* forbudt å gå i land på holmene Tuppa, Gåseskjær, Langholmen, Navnløs, Grønnskjær, Fårenøt, Hasle og øygruppen Møkkalassa.

VIII

I forskrift 26. juni 2009 nr. 883 om vern av Ytre Hvaler nasjonalpark, Hvaler og Fredrikstad kommuner, Viken gjøres følgende endringer:

I overskriften skal "Viken" erstattes med "Østfold"

I § 3 skal nr. 5.5 første ledd lyde:

Av hensyn til hekkende sjøfugl er all ferdsel forbudt i perioden f.o.m. 15. mars t.o.m. 15. august i sone C som er avmerket på vernekartet. Dette gjelder følgende holmer med sjøareal: Skjellholmen, Kobbernaglen, Kvernskjær, Alne, Tangen (del av Tisler), Store Ølbergholmen, deler av Akerøya med Vesleøya, Møren, Heia, deler av Nordre Søster, deler av Søndre Søster (Fredrikstad).

I § 3 skal nr. 5.5 andre ledd lyde:

Av hensyn til kasteplasser for sel er all ferdsel forbudt i perioden f.o.m. 15. april t.o.m. 15. juli i sone D som er avmerket på vernekartet. Dette gjelder følgende holmer med sjøareal: Storeribba, Kuskjær, Flatekollen, Kollen, Skjærsribba, Kolleribba (Hvaler).

§ 3 nr. 5.5 nåværende andre og tredje ledd blir tredje og fjerde ledd.

IX

Denne forskriften trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Miljødirektoratets tilråkning til Klima- og miljødepartementet om endring av ferdselsforbudsperioden i sjøfuglreservater i Oslofjorden og Agder

Oktober 2024

Innhold

1. Forslag.....	4
2. Bakgrunn	4
3. Kunnskapsgrunnlag	5
4. Saksbehandling.....	9
5. Høring	9
6. Generelle merknader til endringsforslagene	11
7. Merknader til det enkelte området.....	19
7.1 Verneområder uten spesifikke merknader	19
7.2 Merknader til spesifikke verneområder	21
7.2.1 Nasjonalparker.....	21
Raet nasjonalpark, Arendal, Grimstad og Tvedestrand kommuner	21
Jomfruland nasjonalpark, Kragerø kommune	22
Færder nasjonalpark, Færder og Tønsberg kommuner	24
Ytre Hvaler nasjonalpark, Hvaler og Fredrikstad kommuner	26
7.2.2 Agder	27
Naturreservatene forvaltet av Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder, Kristiansand og Lindesnes kommuner	27
Øvrige naturreservater i Lindesnes kommune.....	30
Fire naturreservater i Kristiansand kommune	32
Gåseholmen og Slettholmen naturreservat, Kristiansand kommune.....	33
Øvre og Nedre Svinholmen naturreservat, Flekkefjord kommune.....	35
Jakobsholmen, Lilleholmen og Rundholmen naturreservat, Farsund kommune.....	36
Skogerøy-Lyngholmen naturreservat, Lillesand kommune.....	37
Stangholmen naturreservat, Risør kommune	38
Store Måkholmen naturreservat, Grimstad kommune	39
Lille Halsholmen naturreservat, Tvedestrand kommune.....	40
7.2.3 Akershus.....	40
Husbergøya naturreservat, Nesodden kommune	40
Nordre Skjælholmen naturreservat, Nesodden kommune	41
Søndre Skjælholmen naturreservat, Nesodden kommune	42
7.2.4 Oslo.....	43
Verneområdene i Oslo kommune	43
7.2.5 Telemark	45

Eggholmane dyrefredningsområde, Porsgrunn kommune	45
7.2.6 Vestfold	47
Åtte mindre verneområder i Færder kommune.....	47
Verneområdene i Holmestrand kommune	48
Marøyskjæra fuglefredningsområde, Sandefjord kommune	48
Flatholmen biotopvernområde, Larvik kommune	49
Bjønnesholmen biotopvernområde, Larvik kommune	50
7.2.7 Østfold	53
Verneområdene i Moss kommune	53
8. Miljødirektoratets vurdering	54
9. Miljødirektoratet tilrår	59
Kilder:	60
Vedlegg.....	60

1. Forslag

Miljødirektoratet tilrår endring av ferdselsforbudsperioden i 190 verneforskrifter i sjøfuglreservater i Østfold, Akershus, Oslo, Buskerud, Vestfold, Telemark og Agder fylker til å gjelde i perioden fra og med 15. mars til og med 15. august, og med dette oppnå en samordnet periode for hele Skagerakkysten.

Totalt omfatter tilrådingen endring av 190 verneforskrifter for naturvernområder i seks fylker:

- 56 verneområder i Agder, totalt 8,09 km² med ferdselsforbud.
- 42 verneområder i Akershus, totalt 1,21 km² med ferdselsforbud.
- 7 verneområder i Oslo, totalt 0,16 km² med ferdselsforbud.
- 29 verneområder i Telemark, totalt 2,63 km² med ferdselsforbud.
- 25 verneområder i Vestfold, totalt 4,86 km² med ferdselsforbud.
- 31 verneområder i Østfold, totalt 9,80 km² med ferdselsforbud.

Liste over alle verneområdene finnes i vedlegg 1.

2. Bakgrunn

Miljøet i Oslofjorden er truet. Torskebestanden er på et historisk lavt nivå. Ærfugl dør, Tareskogen og ålegrasengene blir mindre. Miljøgifter gjør at vi ikke bør spise fisk og skalldyr fra deler av fjorden. Marin forurensning og mikroplast er et alvorlig problem.

I 2021 la regjeringen frem en tiltaksplan for å ta vare på Oslofjorden: *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv*. Flere tiltak i planen gikk ut på å ta vare på sjøfuglene i Oslofjorden, blant annet å gjennomgå ferdselsreguleringene i eksisterende sjøfuglreservater og eventuelt gjøre endringer.

Begrepet «sjøfuglreservater» er en samlebetegnelse på verneområder med formål å bevare hekkeplasser for sjøfugl spesielt i hekketiden. Sjøfuglreservater omfatter verneområder med ulik vernekategori, som naturreservater, biotopvernområder, og soner innenfor nasjonalpark.

Med virkning fra 1978 ble de første sjøfuglreservatene med ferdselsforbud opprettet. Formålet med dette var i vesentlig grad å beskytte viktige hekkeplasser for sjøfugl mot forstyrrelser i hekketida. Tidsperioden for ferdselsforbud ble satt fra 15. april til 15. juli. I 2009 ble verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl vedtatt. Dette omfattet opprettelsen av noen nye reservater og samordning av ordlyden i forskriftene. Behov for å unngå forstyrrelser på hekkelassene i den kritiske hekkeperioden var en stor del av begrunnelsen også for disse vernevedtakene. I 2009 ble det vurdert å utvide

tidsperioden for ferdselsforbud til 31. juli. Resultatet ble at sluttdatoen 15. juli ble videreført etter en avveining på bakgrunn av hekkebiologi, hensynet til friluftsliv og praktiske hensyn.

I et flertall av sjøfuglreservatene gjelder også ferdselsforbudet på sjøen nærmere en 50 meter fra land. I resten av året skal ferdselen foregå slik at plante- og dyrelivet minst mulig skades og forstyrres. Der hvor det har vært aktuelt er det gitt unntak for ferdsel i forbindelse med yrkesfiske, husdyrbeiting, vedlikehold og drift av anlegg, samt i forbindelse med oppsyn, redningsaksjoner og tilsvarende virksomhet.

3. Kunnskapsgrunnlag

Bestandsnedgang

Det er ikke bare i Oslofjorden at sjøfuglbestandene sliter. Over hele Europa er sjøfuglbestandene i tilbakegang, og Norge huser over 20 prosent av all sjøfugl som hekker i Europa. Dette betyr at Norge har et betydelig nasjonalt og internasjonalt forvaltningsansvar for sjøfugl. Blant annet har vi mer enn 25 prosent av den europeiske bestanden av storskarv, fiskemåke, sildemåke og svartbak, som alle hekker langs Skagerakkysten. Av 54 sjøfuglarter som lever i norske kyst- og havområder er hele 32 av dem oppført på den norske rødlista fra 2021. Oversikten viser at flere av de vanlige sjøfuglartene som hekker langs Skagerakkysten klassifiseres som truet i Norge på grunn av klart synkende bestander. Data fra Seapops overvåking viser at bare i løpet av tiårsperioden 2005–2015 forsvant 30 prosent av sjøfuglene på det norske fastlandet.

Grunnen til nedgangen i sjøfuglbestandene er sammensatt, og det dreier seg blant annet om mattilgang, sykdom, predasjon og klimaendringer. Synkende bestander er i en situasjon hvor ungetap på grunn av forstyrrelser vil ha større relativ betydning for bestanden enn før.

Vurderingene i rødlista tar for seg utviklingen i hele Norge. Vi har i tillegg et godt kunnskapsgrunnlag om de lokale forholdene i alle fylkene, gjennom lokal overvåking av hekkende sjøfugl gjennomført av BirdLife Norge og den ornitologiske stasjonen på Færder. De lokale overvåkingene tilsier at de nasjonale trendene gjenspeiles langs hele Skagerakkysten. Overvåkingen viser at situasjonen er alvorlig for flere sjøfuglarter langs Skagerakkysten, og spesielt fiskemåke, hettemåke og makrellterne har hatt den mest alvorlige bestandsnedgangen.

Endret hekkeperiode

I forbindelse med oppdraget om å gjennomgå ferdselsreguleringene i eksisterende sjøfuglreservater har det blitt utarbeidet flere nye fagrapporter: *Variasjon i hekketidspunkt for ærfugl, måker og terner fra svenskegrensen til og med Agder i perioden 2013-2022* (Birdlife Norge Rapport 2023-3), *Vurdering av perioden for ferdselsforbudet i verneområder for sjøfugl i Telemark* (Birdlife Telemark 2023) og *Vurdering av hekkeperiode for sjøfugl – Ytre Oslofjord* (Store Færder ornitologiske stasjon 2023).

Hekkeperioden for sjøfugl strekker seg totalt sett over en stor del av våren og sommeren. Dette skyldes at artene har ulike hekkestrategier. Noen arter etablerer seg på hekkeplassene tidlig på våren, mens andre ikke er ferdige med å legge egg før langt ute i juni. Mellom artene er det også betydelig variasjon på hvor lang tid ungene trenger for å bli flygedyktige. Ærfugl etablerer seg på hekkeplassene fra begynnelsen av april og de store måkene gråmåke og svartbak allerede fra tidlig i mars. Andre arter er trekkfugler og ankommer landet senere på våren. Eksempler på dette er sildemåke og makrellterne hvor en betydelig del av ungene ikke er flygedyktige før i månedsskiftet juli/august. Tidsperiode for hekking kan også variere noe fra år til år på grunn av vær- og næringsforhold. I tillegg kan hekkeperioden forskyves dersom hekkeområdene blir påvirket av forstyrrelser eller predasjon i rugeperioden, ved at fuglene kan prøve på nytt og legge nye egg. Dagens periode med ferdselsforbud 15. april til 15. juli dekker ikke hele hekkeperioden for flere arter.

Følgende arters hekkebiologi starter før dagens ferdselsforbudsperiode:

- Ærfugl som etablerer seg og legger egg fra begynnelsen av april.
- Gråmåke som etablerer seg på hekkeplassen fra tidlig i mars og som kan begynne å legge egg fra omtrent 10. april.
- Svartbak som etablerer seg på hekkeplassen fra tidlig mars.
- Storskarv som etablerer seg på hekkeplassen fra begynnelsen av april.
- Toppskarv som etablerer seg på hekkeplassen fra begynnelsen av april.

Følgende arters hekkebiologi strekker seg utover dagens ferdselsforbudsperiode:

- Fiskemåke hvor en betydelig andel av ungene ikke er flygedyktige 15. juli, og som normalt har unger som ikke kan fly i slutten av juli.
- Sildemåke hvor en stor andel av ungene ikke er flygedyktige 15. juli, og som normalt har noen unger som ikke kan fly i begynnelsen av august.
- Gråmåke hvor en andel av ungene ikke er flygedyktige 15. juli, og som kan ha unger som ikke kan fly i begynnelsen av august.
- Svartbak hvor en betydelig andel av ungene ikke er flygedyktige 15. juli, og som kan ha unger som ikke kan fly i begynnelsen av august.

- Makrellterne hvor en betydelig andel av ungene ikke er flygedyktige 15. juli, og som kan ha unger som ikke kan fly i begynnelsen av august.
- Storskarv hvor en stor andel av ungene ikke er flygedyktige 15. juli, og som normalt har noen unger som ikke kan fly i begynnelsen av august.
- Toppskarv hvor en stor andel av ungene ikke er flygedyktige 15. juli, og som normalt har noen unger som ikke kan fly i begynnelsen av august.
- Teist hvor sannsynligvis en andel av ungene ikke har forlatt reiret 15. juli. Samlet er det grunnlag for å si at perioden fra 15. mars til 15. august dekker det meste av hekkeperioden for sjøfugl.

Dette oppdaterte kunnskapsgrunnlaget viser nå at det skjer forskyvinger i hekketiden for sjøfuglartene. Bare for den siste tiårsperioden er det påvist at sjøfuglene hekker tidligere og tidligere. Størst endring er det for sildemåke og gråmåke, med over seks dager tidligere hekking over tiårsperioden. Ved sammenligning mellom hekketid og nåværende ferdselsforbud framgår at fuglene starter hekkingen før ferdselsforbudet trer i kraft, og at ungene for alle arter ikke er flygedyktige når ferdselsforbudet er over. Det samme observerer Statsforvalteren gjennom den årlige forvaltningen av sjøfuglreservatene.

Sjøfuglene utsettes for en rekke stressfaktorer gjennom året som påvirker overlevelsen og hekkesuksessen for den enkelte art. Klimaforholdene har vist seg å forklare mye av variasjonen i sjøfuglenes hekkesuksess og overlevelse, og det er knyttet stor bekymring til hvordan de forventede klimaendringene vil påvirke hekketidspunkt i forhold til hvordan havoppvarming endrer tidspunktet for når sjøfuglenes næringstilgang er på topp. Dersom andre faktorer i tillegg begrenser hvor tidlig sjøfuglene klarer å hekke vil dette kunne ha dramatiske effekter på bestandenes hekkesuksess og videre rekruttering.

Forstyrrelser på hekkelokalitet vil være en slik faktor som begrenser sjøfuglenes anledning til å etablere seg i hekkeområdene og gå til hekking når forholdene er optimale. Antall dager fra fuglene ankommer hekkeområdet til egglegging varierer mellom artene. Ærfuglene kan bygge reir og legge egg få dager etter ankomst. Fiskemåker og hettemåker etablerer seg som regel 1-2 uker før egglegging, mens de store måkene kan etablere seg tidligere, fra månedsskiftet februar/mars langs Skagerakkysten. Hekkesesongen kan deles i ulike perioder etter etableringen: egglegging, ruging, ungeperioden samt dato for når ungene kan fly og forlate kolonien.

Effekten av forstyrrelser

En samlerapport fra NINA (Lorentsen & Follestad 2014) om effekter av forstyrrelser på kolonihekkende sjøfugler viser at menneskelig forstyrrelse av hekkende sjøfugler kan være negativt for mange arter. De vanligste resultatene av menneskelig forstyrrelse er at fuglene slutter å hekke i de mest forstyrrede områdene, at hekkesuksessen reduseres, at ungeveksten reduseres eller at energiforbruket til de voksne fuglene øker. Dette kan på sikt få negative følger for bestandsutviklingen hos artene som blir utsatt for menneskelig forstyrrelser. Studien til NINA viser at effektene av forstyrrelsene kan gi utslag selv om menneskene er på lang avstand.

Hekketiden er en sårbar tid for sjøfuglene og studiene fra NINA viser at de voksne fuglene ofte forlater reiret når mennesker nærmer seg. På varme dager kan dette føre til at egg eller unger blir overopphetet, mens de på kalde dager kan fryse i hjel. I tillegg er egg og unger utsatt for predasjon når foreldrene er borte. Når de voksne fuglene til stadighet må forlate reiret bruker de mer energi og i verste fall er de nødt til å prioritere egen overlevelse fremfor egg eller unger, og skyr reiret dersom de forstyrres for ofte over tid. Selv om noen arter, f.eks. ærfugl, tilsynelatende ikke reagerer på menneskelig ferdsel i nærheten av reiret er det vist at fuglenes puls øker opp mot fire ganger normalen og de skiller ut store mengder stresshormoner.

Endret friluftsliv

Menneskelig aktivitet i skjærgården har vært høy gjennom mange år. Den tydelige økning av mengde og bruk av båter og mindre farkoster i en stadig større del av hekketida veier tungt i vurderingene.

På sommeren og på fine vårdager er det svært mange brukere av skjærgården. De siste ti årene har det også skjedd tydelige endringer i hvordan mennesker benytter skjærgården. Kongelig Norsk Båtforbund (KNBF) har fått gjennomført Båtlivsundersøkelsen 2022. Undersøkelsen gir et representativt bilde av norsk fritidsbåtliv anno 2022. Oppsummeringen av denne nasjonale undersøkelsen viser at båtlivet i Norge står svært sterkt. 26,1 % av norske husstander har en eller flere fritidsbåter. Undersøkelsen estimerer godt over 1 million fritidsbåter i Norge som representerer en økning på 40 % på ti år. Salget av de mindre båtene er økende, og særlig kajaker og kanoer. Mindre båter gir andre typer opplevelser og muligheter. Hele en av fire sier de benytter båten som transport til «utilgjengelige steder» for å gå i land. Samtidig sier 84,2 % at naturopplevelse oppleves som det viktigste når man er ute og ferdes i fritidsbåt.

Samlet sett er det grunnlag for å si at totaleffekten av forstyrrelse er økende. Omfanget og endring i forstyrrelser er lite undersøkt i forbindelse med selve ferdselsforbudet. Det er likevel åpenbart at omfanget av mindre farkoster som brukes mer strandnært og i

grunne områder har fått betydelig større betydning for sjøfuglenes bruk av slike områder til næringssøk og rasteplasser. Det foreligger ingen undersøkelser av omfanget av overtredelser av ferdselsforbudet. Ferdselsforbud knyttet til sjøfuglreservatene vurderes fortsatt som effektivt for å begrense den direkte forstyrrelser fra menneskelig aktivitet.

4. Saksbehandling

Tiltaksplanen for Oslofjorden består av syv innsatsområder, og under innsatsområdet *Ivareta sårbare arter, utvalgte naturtyper og kulturminner* la regjeringen frem tiltaket *Gjennomgå ferdselsreguleringene i eksisterende sjøfuglreservater og eventuelt gjøre endringer*, tiltak 28.

Som en oppfølging av tiltaksplanen fikk Miljødirektoratet følgende oppdrag av Klima- og miljødepartementet i 2021: *Oversende tilråkning om endringer i perioden med ferdselsforbud for verneområder i Oslofjorden, jf. Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden T28*. Etter dialog med departementet ble det gitt aksept for at oppdraget ble utvidet til også å gjelde for sjøfuglreservatene i Agder fylke, og på den måten få synkronisert perioden for hele Skagerakkysten. På grunn av saksbehandlingstid har oppdraget blitt utsatt i flere omganger, for å få gjennomført kunnskapsinnhenting, fylkesvise høringer og tilråkninger fra Statsforvalterne.

I tildelingsbrevet for 2023 fikk Statsforvalteren i Oslo og Viken, Statsforvalteren i Vestfold og Telemark og Statsforvalteren i Agder oppdrag om å vurdere behovet for å endre perioden med ferdselsforbud i sjøfuglreservater i Oslofjorden og Agder, og eventuelt gi tilråkning om endring av verneforskriftene.

Statsforvalterne la forslag om endret ferdselsforbudsperiode ut på høring i perioden 15. september til 1. november 2023. Høringen ble lagt ut 15. september og sendt til flere hundre interessenter.

Statsforvalterne har vurdert de innkomne innspillene og leverte tilråkning til om endring i ferdselsforbudsperioden i til sammen 190 verneforskrifter til Miljødirektoratet i desember 2023 og januar 2024. Statsforvalternes tilråkninger er vedlagt Miljødirektoratets tilråkning, se vedlegg 5, 6 og 7.

5. Høring

Høringsforslaget innebærer utvidelse av nåværende ferdselsforbudsperiode f.o.m. 15. april t.o.m. 15. juli til utvidet periode f.o.m. 15. mars t.o.m. 15. august i totalt 190 verneforskrifter i seks fylker.

Høringen er annonsert i lokale og regionale aviser og på Statsforvalternes nettsider. I tillegg er verneforslaget sendt på høring til følgende parter:

Grunneiere, kommunene langs Skagerakkysten, fylkeskommunene, Kystverket, Forsvaret, Fiskeridirektoratet, Norges bondelag, Norges bonde- og småbrukarlag, en rekke lokale båt- og seilforeninger, kajakklubber, havnevesen, turist- og friluftslivsforeninger, jeger- og fiskerforeninger, naturvernforeninger og enkelte velforeninger og andre bruker- og interesseorganisasjoner. De tre høringsbrevene med mottakerlister ligger vedlagt, se vedlegg 8, 9 og 10.

Høringene mottok 59 innspill. En del av høringsinnspillene var generelle om regelverket og hensyn, mens andre gikk direkte på enkeltforskrifter. Korte sammendrag av hovedinnholdet i innspillene og vår vurdering av dem følger i de to neste kapitelene. Alle innkomne innspill følger i sin helhet som vedlegg til vår tilrådning, se vedlegg 11, 12 og 13.

Vi har mottatt høringsinnspill fra følgende parter:

- Agder fylkeskommune
- Viken fylkeskommune
- Kommuner:
 - o Moss kommune
 - o Bymiljøetaten i Oslo kommune
 - o Holmestrand kommune
 - o Færder kommune
 - o Sandefjord kommune
 - o Kristiansand kommune
 - o Lindesnes kommune
- Jomfruland nasjonalparkstyre
- Færder nasjonalparkstyre
- Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark
- Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder
- Oslofjordens friluftsråd
- Kystverket
- Forsvarsbygg
- Skjærgårdstjenesten Færder Enhet
- Norsk fyrforening
- NJFF Vest-Agder
- NJFF Aust-Agder
- NJFF Østfold
- Naturvernforbundet i Lillesand
- Naturvernforbundet i Follo-Moss
- Naturvernforbundet Bærum
- BirdLife Norge

- BirdLife Norge avd. Vest-Agder
- BirdLife Norge avd. Oslo og Akershus
- BirdLife Norge avd. Vestfold
- BirdLife Norge avd. Telemark
- Mølen ornitologiske stasjon
- Vest-Agder Bonde og Småbrukarlag
- Agder Bondelag
- Østfold Fiskerlag
- Småfisker'n avd. Tønsberg og omegn
- Raet Grunneierlag Tromøy
- Kystgrunneierlaget Sør
- Alve og Tromlingene grunneierlag
- Jomfruland hytteeierforening
- Sandefjord Motorbåtforening
- Agnes Båtforening
- Foreningen Heias Venner
- Stråholmens vel
- 16 privatpersoner/grunneiere
- Samlet uttalelse fra "grunneiere og båtfolk fra Søgne"

6. Generelle merknader til endringsforslagene

Et tematisk sammendrag av hovedinnholdet av generelle merknader til endringsforslagene følger i dette kapittelet. Gjennomgang av høringsinnspill knyttet til spesifikke forskrifter følger i kapittel 7.

Tidspunktet for ferdselsforbudet

Fem av høringsinnspillene er positive til utvidelse av perioden med ferdselsforbud, men i et mindre omfang enn foreslått i høringsdokumentene. To av disse gjelder enkeltforskrifter i Kristiansand kommune og verneområdene der Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen er forvaltningsmyndighet, og kommenteres under disse forskriftene i kapittel 7. Ingen høringsinnspill foreslår annet starttidspunkt enn 15.3. Agder fylkeskommune, Naturvernforbundet i Bærum og Småfisker'n avdeling Tønsberg og omegn, samt enkelte grunneiere er uenige i når ferdselsforbudet bør slutte. Agder fylkeskommune mener at ferdselsforbudet bør ende 31.7 av hensyn til friluftsliv, Naturvernforbundet i Bærum mener det er tilstrekkelig med en utvidelse til 31.7 for å dekke hekkesesongen for fuglene i Oslofjorden. Småfisker'n avdeling Tønsberg og omegn mener det ikke er behov for utvidelse utover dagens periode til 15.7. Vest-Agder Bonde og Småbrukarlag mener at fire uker forlengelse i begge ender er litt i overkant, men mener å utvide med det halv kan være et godt kompromiss.

Det har kommet inn få høringsinnspill direkte knyttet til spørsmålet om samordning av ferdselsforbudsperioden langs hele Skagerakkysten, kun en grunneier er uenig og mener at det vil være u hensiktsmessig å samordne regler, da det finnes ulike behov for vern på de ulike stedene.

Statsforvalternes kommentar:

Hekkeperioden for sjøfugl varierer fra art til art. Kunnskapsgrunnlaget viser at det samlet er grunnlag for å si at perioden fra 15. mars til 15. august dekker det meste av hekkeperioden for sjøfugl som gruppe. Dagens periode med ferdselsforbud 15. april til 15. juli dekker ikke hele hekkeperioden for flere arter. Både antall hekkende fugl og hvilke arter som hekker endrer seg over tid. For en langsiktig bevaring og forvaltning av sjøfuglenes hekkel plasser er det derfor nødvendig med en periode med ferdselsforbud som omfatter sjøfugl generelt, og ikke av hensyn til enkelte arter.

Miljødirektoratets kommentar:

Vi støtter Statsforvalternes vurdering og viser for øvrig til vår vurdering i kapittel 8.

Hensynet til friluftsliv

Agder fylkeskommune og Kristiansand kommune mener at ferdselsforbudet bør slutte tidligere enn foreslått i høringsdokumentene av hensyn til friluftslivet. Agder fylkeskommune peker på at det er flere statlig sikrede friluftslivsområder langs kysten som også er viktige sjøfuglområder. De viser til at noen av disse områdene har ferdselsforbud og samtidig er populære besøksmål for både båtfolk og padlere. De vurderer Agderskjærgården til å være et nasjonalt viktig friluftslivsområde, og at båtfolket bør gis anledning til å besøke disse områdene i slutten av sommerferien.

Også flere andre høringsinnspill tar opp temaet friluftsliv, men vurderer de negative effektene for friluftsliv til moderate sett i forhold til de positive effektene for sjøfuglene ved forlenget ferdselsforbudsperiode, og støtter forslaget om utvidet ferdselsforbudsperiode.

Statsforvalternes kommentar:

Friluftsliv og allmennhetens tilgang til natur er viktige hensyn, og tiltak som innebærer begrensninger ble vurdert nøye før høringen. Det vurderes at interessekonflikten er størst for utvidelsen med en måned i skoleferien i juli og august mens antall fritidsbrukere i skjærgården er på sitt høyeste. Det vises til at det i de forutgående verneprosessene på 70-tallet og i 2009 ble utelatt viktige hekkeholmer av hensyn til friluftsliv, og på flere større øyer ble det vern med ferdselsforbud bare de delene som var minst attraktive for friluftsliv. Dagens sjøfuglreservater utgjør samlet mindre enn tre

prosent av arealene i skjærgården. Mange av sjøfuglreservatene er lite attraktive og lite tilgjengelige på grunn av dårlige landstigningsforhold og få gode badestrender, og har dermed begrenset verdi for friluftslivet. Noen av områdene benyttes i dag til friluftsliv, i hovedsak på sommeren, men samlet sett vurderer vi at forlengelse av ferdselsforbudet i sjøfuglreservatene og nasjonalparksonene, vil ha en liten påvirkning på allmennhetens mulighet for friluftsliv.

Miljødirektoratets kommentar:

Vi støtter Statsforvalternes vurdering og viser for øvrig til vår vurdering i kapittel 8.

Landbruk

Alve og Tromlingene grunneierlag støtter utvidelsen, men mener ferdselsforbudet ikke må være til hinder for beiting og tilsyn med dyr på beite. Det samme mener Agder bondelag, Kystgrunneierlaget og to privatpersoner. Agder bondelag, Vest-Agder Bonde og Småbrukarlag og en grunneier mener også at et tidligere ferdselsforbud kun vil favorisere grågåsa som hekker tidlig, og er et problem for bøndene.

Statsforvalternes kommentar:

Utviklingen i bestanden av grågås har medført, og medfører, utfordringer for jordbruket. Grågås hekker ganske jevnt fordelt langs hele Skagerakkysten, og enkelte steder i innlandet. Det vil si at de hekker både utenfor og inne i sjøfuglreservatene, og vi har ikke informasjon som tilsier at sjøfuglreservatene er av særlig betydning for grågåsas bestandsutvikling. Sjøfuglreservatene utgjør kun en liten del av skjærgården, og er i hovedsak opprettet for å bevare viktige hekkeplasser for kolonihekkende sjøfugl. Vår vurdering er at forvaltning av sjøfuglreservater, og ferdselsrestriksjoner i denne sammenheng, ikke har noen nevneverdig påvirkning på bestanden av grågås. Basert på dette mener vi at en forlengelse av ferdselsforbudet i forkant av dagens, til 15. mars, ikke vil virke nevneverdig bestandsfremmende på grågås.

Sjøfuglreservatene har egen unntaksbestemmelse som ivaretar beiting i samsvar med tidligere bruksmåte og nødvendig ferdsel i denne forbindelse. Statsforvalteren legger til grunn at bestemmelsen, eller tilsvarende, videreføres i utvidelsestiden, og mener at dette sikrer at utvidelsen får små og akseptable konsekvenser for landbruksnæringen.

Miljødirektoratets kommentar:

Vi støtter Statsforvalternes vurdering og viser for øvrig til vår vurdering i kapittel 8.

Jakt

Moss kommune viser til at forskriftene har en unntaksbestemmelse knyttet til jakt, inkludert jakt på sjøfugl og fangst etter viltloven, men den gjelder ikke unntak fra

ferdselsforbudet. Kommunen ønsker avklart om et utvidet ferdselsforbud vil kunne påvirke jakt. Onsøy JFF, via NJFF Østfold, påpeker at jakten på sel foregår fra 2. januar til 30. april, og fra 1. august til 30. september. Ved utvidet ferdselsforbud vil flere holmer og skjær være ulovlige å benytte over lenger tid under seljakten. Hvaler JFF, via NJFF Østfold, mener utøvelse av jakt ikke vil bli vesentlig berørt av en slik utvidelse av perioden med ferdselsforbud i våre verneområder for sjøfugl. Østfold Fiskarlag ber om at det i bestemmelsene gis generell åpning for jakt på kystsel siden jakten på steinkobbe overlapper delvis med foreslått periode med ferdselsforbud.

Flere høringsinnspill, blant annet Lindesnes kommune, Onsøy JFF, Norsk Fyrforening og flere privatpersoner, peker på mink som en trussel mot sjøfuglene og nevner jakt på mink som et viktig tiltak for å ta vare på sjøfuglbestandene, og mener at det må legges til rette for jakt og fangst på predatorer, og ikke hindre jegere fra å jakte på predatorer.

Statsforvalternes kommentar:

I perioden da ferdsel er forbudt vil dette forhindre jaktutøvelse. Sjøfugljakt representerer den største jaktinteressen i kystområdene, men berøres ikke av forslaget på grunn av jaktstart på sjøen på dette kystavsnittet er 10. september. Jakt på land begrenses av utvidet ferdselsforbud for fem landlevende fuglearter, to gåsearter, rev og mink. Ut fra de få dagene jakten må utsettes, artenes forekomst på den årstida og verneområdenes andel av kystområdene vurderes interessekonflikten å være liten. Sel har jakttid både i begynnelsen og i slutten av den foreslåtte ferdselsforbuds-perioden, men kan likevel ikke jaktes i verneområdene mens det er ferdselsforbud. Seljakt er kvotebegrenset og kvoten fylles vanligvis etter få uker. Det vil derfor normalt ikke oppstå interessekonflikt på grunn av den foreslåtte endringen.

Minkbekjempelse følger den nasjonale handlingsplanen mot amerikansk mink med prioritering av innsatsområder og systematisk oppfølging helt inn i hekketida. Mye av feltarbeidet utføres av Statens Naturoppsyn.

Miljødirektoratets kommentar:

Vi støtter Statsforvalternes vurdering og viser for øvrig til vår vurdering i kapittel 8.

Fiske

Hvaler JFF, via NJFF Østfold, vurderer at utøvelse av fiske etter sjøørret og andre anadrom laksefisk, kan bli noe berørt fordi mange verneområder sammenfaller med gode fiskeplasser fra øyer og skjær. Spesielt gjelder dette tidlig vår. Hvaler JFF gir likevel sin tilslutning til utvidet ferdselsforbud da de anser en bærekraftig sjøfuglbestand som viktigere. Østfold Fiskarlag ber om at det gis generell adgang for fiske og fangst etter

Havressursloven med tilhørende forskrifter og fiske etter anadrom laksefisk med faststående redskaper etter Lov om anadrom laksefisk.

Statsforvalterens kommentar:

Utvidet ferdselsforbud vil begrense bruk av sjøfuglreservatene som fiskeplasser for fritidsfiske. Dette gjelder et begrenset antall steder, men kan likevel oppleves negativt lokalt. Det foreligger ikke noen samlet kartlegging av dette spesifikt for den aktuelle tidsperioden. Det generelle unntaket for ferdsel i yrkesfiske etter Havressursloven og Lov om anadrome laksefisk og innlandsfisk i dagens bestemmelser er ikke foreslått endret og vil bli videreført.

Miljødirektoratets kommentar:

Vi støtter Statsforvalternes vurdering og viser for øvrig til vår vurdering i kapittel 8.

Strandrydding

Oslofjorden Friluftsråd mener at det bør ligge inne en mulighet for dispensjon fra ferdselsforbudet for profesjonelle strandryddere som bl.a. Skjærgårdstjenesten, Oslofjordens Friluftsråd og Statens naturoppsyn som rydder sjøfuglkolonier for ilanddrevet marint avfall i mars. Onsøy Jeger og fiskerforening og Stråholmen vel håper også det blir mulig for kommuner å lage en dispensasjon for å kunne drive med strandrydding i områder med ferdselsforbud. Moss kommune mener at dersom perioden utvides til å gjelde f.o.m. 15. mars t.o.m. 15. august vil det kunne medføre utfordringer med å rydde marint søppel i verneområdene før ferdselsforbudet trer inn.

Statsforvalterens kommentar:

Opprydding av marint avfall er viktig også i sjøfuglenes hekkeområder, samtidig som det kan forstyrre tidlig hekking. Det at fuglene hekker tidligere gjenspeiler at våren generelt er tidligere og de praktiske mulighetene for å gjennomføre strandrydding vil også være tidligere. Likevel vil det enkelte år være vanskelig å gjennomføre dette før det foreslåtte ferdselsforbudet inntreffer. En forlengelse av ferdselsforbudet vil legge noe begrensning på det frivillige oppryddingsarbeidet. Forlengelse av ferdselsforbudet vil ikke ha påvirkning på opprydding i forvaltningsøyemed, og det vil være anledning for å gi dispensasjon til slike tiltak etter en konkret vurdering.

Bruk, vedlikehold og tilsyn av eksisterende bygg

Kystverket har et overordnet ansvar for fyrlykter, overetter, staker, jernstenger, fyrstasjoner m.m. Flere av disse er etablert i områdene som omfattes av høringen. Kystverket understreker at det er svært viktig at det legges til rette for at Kystverket kan gjøre tilsyn, vedlikehold og reparasjoner av navigasjonsinnretningene, spesielt ved akutte situasjoner som driftsstans. Kystverket ber om at det i vernebestemmelsene

gjøres unntak fra ferdselsrestriksjonene og gis en bestemmelse som tillater drift, tilsyn og vedlikehold av navigasjonsinnretninger i sjøfuglreservatene og nødvendig motorisert ferdsel i forbindelse med dette.

Norsk Fyrforening mener det er viktig at ferdselsforbud eller andre restriksjoner ikke er til hinder for den frivillige aktivitet med dugnader som legges ned på våre medlemsfyr i områdene som omfattes av verneforskriften og vil derfor påpeke at en eventuell utvidelse av tidsrommet for ferdselsforbudet kan være til hinder for den virksomheten som kommer allmennheten til gode. De presiserer at det fortsatt må være åpent for normal drift, vedlikehold og utleie av fyrstasjoner i vernesoner – slik at fyrstasjonene er tilgjengelig for allmennheten – også i hekketiden.

Statsforvalterens kommentar:

Sjøfuglreservatene har egne unntaksbestemmelser for å sikre drift, tilsyn og vedlikehold av fyrvesenets/Kystverkets anlegg. Disse bestemmelsene ble laget for å ivareta sikkerheten til sjøs gjennom en praktisk og funksjonell drift av bl.a. fyrstasjonene. Teknologisk utvikling har sørget for modernisering, og at vi nå har ubemannede fyr. Farledene har nylig fått oppgradert lykter og annen merking som krever minimalt med vedlikehold. I tillegg til fyrenes navigasjonsmessige verdi er fyrene og sjømerkene ofte spektakulære konstruksjoner med stor symbolverdi, og kan være kulturminner. Framleie og annen bruk av bygningsmassen til Kystverket mener Statsforvalteren må foregå på sjøfuglenes premisser utenfor forbudstiden, eller innenfor rammene som er satt i egne unntaksbestemmelser som fortsatt gjelder. Unntaksbestemmelser som er gitt for å sikre drift og vedlikehold av installasjonene til Kystverket, kan ikke uten videre overføres til andre formål/aktører, når installasjonen går ut av drift. Statsforvalteren mener det vil være hensiktsmessig at Miljødirektoratet vurderer om det er grunnlag for samtidig å endre slike (unntaks-)bestemmelser som henger sammen med ferdselsforbudet.

Miljødirektoratets kommentarer:

Unntaksbestemmelsene er gitt for å sikre drift og vedlikehold av installasjonene til Kystverket. Dette gjelder der Kystverket har bruk og rettigheter. På disse installasjonene kan andre gjennomføre det samme på vegne av Kystverket. Dersom det ikke er Kystverket som er eier av installasjonene må drift og vedlikehold skje i tråd med øvrige bestemmelser. Endring av andre bestemmelser enn ferdselsforbudsperioden har ikke vært på høring og vil som følge av dette ikke bli endret.

Grunneierrrett

Flere grunneiere, inkludert Kystgrunneierlaget Sør, og Agder bondelag mener at dersom det innføres utvidet ferdselsforbud, må det være unntak for grunneiere slik at de kan gå tur på egen eiendom.

Statsforvalterens kommentar:

Grunnloven verner om privat eiendomsrett på overordnet nivå. Grunnlovens § 105 sier: «Fordrer statens tarv at noen må avgi sin rørlige eller urørlige eiendom til offentlig bruk, så bør han eller hun ha full erstatning av statskassen.» Dersom det offentlige trenger privat grunn til for eksempel utvidelse av en vei, kan dette bare gjøres mot erstatning til grunneieren. Grunnloven beskytter ikke eieren mot rådhetsbegrensninger. Slike kan innføres gjennom ordinær lovgivning. Byggeforbudet i strandsonen er eksempel på innskrenkning i eiendomsretten som eieren må akseptere uten å ha krav på erstatning fra det offentlige. Etter naturmangfoldloven kan det bestemmes at områder skal være fredet når dette ansees ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner, eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart. Sjøfuglreservatene og nasjonalparkene er opprettet med hjemmel i naturvernlovgivningen for å ta vare på sjøfuglene, og Statsforvalteren mener en noe redusert mulighet for ferdsel gjennom deler av året for bruk av sjøfuglreservater til turområder, ikke bør vesentlig vektlegges i denne saken.

Miljødirektoratets kommentar:

Vi støtter Statsforvalternes vurdering og henviser i tillegg til Naturmangfoldlovens § 50 om erstatningsbestemmelser: "En eier eller rettighetshaver i eiendom som helt eller delvis blir vernet som nasjonalpark, landskapsvernområde, naturreservat, biotopvernområde eller marint verneområde, har rett til erstatning fra staten for økonomisk tap når et vern medfører en vanskeliggjøring av igangværende bruk."

Informasjon og oppsyn

En rekke av høringsinstansene peker på behovet for økt informasjon, merking og oppsyn dersom det blir endringer i ferdselsforbudsperioden, og peker på at det må tilføres mer ressurser til oppsyn med sjøfuglområdene. Flere høringsinstanser påpeker behov for sterkere håndheving, økt oppsyn og tydeligere merking. Blant annet mener Oslo kommune at ferdselsrestriksjoner må følges opp med god skilting og annet informasjonsarbeid og tilsyn for at bestemmelsene skal få ønsket effekt.

Statsforvalterens kommentar:

Det vil bli laget et eget informasjonsopplegg ved innføring av endret ferdselsforbudsperiode. Dette vil omfatte nye underskilt, informasjon i media og på nett. SNO har oppsynsoppgaven og vil bli anmodet om økt oppsynsfrekvens.

Miljødirektoratets kommentar:

Vi støtter Statsforvalternes vurdering og vil bidra med informasjonsarbeidet fra nasjonalt hold.

Dynamisk vern

Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark mener at forvaltningsleddet må gjennomføre omfattende og helhetlige tiltak for å ivareta sjøfugl gjennom hele året, og at dette med fordel kan være dynamisk i tråd med fuglenes biologi. De viser til at de i Danmark har de svært gode erfaringer med dynamisk forvaltning som følger fuglenes biologi fremfor kalenderen. Ved å sette ut skilt i god tid før hekketiden oppstart har man hindret forstyrrelser ved fuglenes etablering eller reirplass. Ubrukte områder blir gjort tilgjengelige for allmennheten. Skiltene fjernes først ved avsluttet hekking.

Jomfruland nasjonalparkstyre og Færder nasjonalparkstyre ber om en vurdering av om det bør etableres en dynamisk og kunnskapsbasert forvaltning av sjøfuglområdene, hvor man etablerer fuglereservater i tråd med hekkefuglenes bruk av områdene.

Agder fylkeskommune oppfordrer forvaltningen til å arbeide for en dynamisk, kunnskapsbasert forvaltning der man kan flytte vern i tråd med hekkefuglenes bruk av områder. Dette er muliggjort i dagens teknologiske samfunn. Dette vil kreve en innsats, men gevinsten vil være en større forståelse for at hekkende sjøfugl må hensyntas der de er.

Norsk Fyrforening har tro på en dynamisk forvaltning som følger fuglenes biologi fremfor kalenderen. Ved å gi god informasjon i forkant og sette ut skilt i god tid før hekketiden startet så vil man kunne hindre forstyrrelser av fuglenes etablering av reir eller søk etter en slik plass. Områder som ikke er i bruk av fuglene kan dermed gjøres tilgjengelige for allmennheten.

Statsforvalternes kommentar:

Vernebestemmelsene er gjort like ut fra behovet for vern og også for forståelse av vernet og hva det innebærer. Det er dermed ikke lagt til rette for dynamisk forvaltning på hver holme ut fra endringer i forekomst av fugl fra år til år. En innføring av denne type dynamisk vern vil kreve helt nye i vernebestemmelser.

Miljødirektoratets kommentar:

Vi støtter Statsforvalternes vurdering og viser for øvrig til vår vurdering i kapittel 8. I tråd med miljømål 1.2 skal et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner. I dette ligger det en langsiktighet og vern må sees som en viktig form for langsiktig bevaring som tar vare på arters livsmiljø. Det vil alltid være variasjon i hvor stor grad arealer blir bruk av mobile arter. Årsakene til dette kan være mange, både menneskelige og naturlige. Det er likevel viktig å opprettholde verneområdene som et vern mot f.eks. nedbygging og annen forringelse av livsmiljøet.

Følgende høringsparter var utelukkende positive eller hadde ingen merknader til utvidelsen av ferdselsforbudsperioden:

Viken fylkeskommune, Bymiljøetaten i Oslo kommune, Lindesnes kommune, Moss kommune, Holmestrand kommune, Sandefjord kommune, Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark, Jomfruland nasjonalparkstyre, Færder nasjonalparkstyre, Oslofjordens Friluftsråd, Forsvarsbygg, NJFF Vest-Agder, NJFF Aust-Agder, NJFF Østfold, Naturvernforbundet i Lillesand, Naturvernforbundet i Follo-Moss, BirdLife Norge, BirdLife Norge avd. Vest-Agder, BirdLife Norge avd. Oslo og Akershus, BirdLife Norge avd. Vestfold, BirdLife Norge avd. Telemark, Mølen ornitologiske stasjon, Raet Grunneierlag Tromøy, Alve og Tromlingene grunneierlag, Skjærgårdstjenesten Færder Enhet, Sandefjord Motorbåtforening, Agnes Båtforening og 3 privatpersoner/grunneiere.

Følgende høringsparter var generelt negative til utvidelse av ferdselsforbudsperioden:

Agder Bondelag, Norsk Fyrforening, Småfisker'n avd Tønsberg og 5 grunneiere.

7. Merknader til det enkelte området

7.1 Verneområder uten spesifikke merknader

Det kom ikke inn spesifikke merknader til noen av de følgende 121 verneområdene:

Agder:

Breivigskjæret naturreservat	Risøya naturreservat
Buøyskjæra naturreservat	Rivingen naturreservat
Hellesunds-Grønningen naturreservat	Ruholmen naturreservat
Helløyholmen naturreservat	Rødholman naturreservat
Kongsholmen naturreservat	Rørvikholmene naturreservat
Lille Lestholmen naturreservat	Seilskjærene naturreservat
Lille-Danmark naturreservat	Skydskjær naturreservat
Lyngholmen naturreservat	Stakketoskjæret naturreservat
Malmen naturreservat	Storskjæret naturreservat
Mannskjæret naturreservat	Sundholmen naturreservat
Markøy naturreservat	Terneholmen naturreservat
Rauna naturreservat	Østre Ertholmen naturreservat

Akershus:

Alv naturreservat	Ytre Vassholmen naturreservat
Demmekilskjæra biotopvernområde	Nordøstre Askeskjær naturreservat

Dokkskjæret biotopvernområde
 Dyna naturreservat
 Ertsvikskjær naturreservat
 Flatskjær dyrefredningsområde
 Geitungsholmen naturreservat
 Hjelpskjæra biotopvernområde
 Hvalskjæret naturreservat
 Høvikskjæra fuglefredningsområde
 Knerten naturreservat
 Kråkholmen fuglefredningsområde
 Lagmannsholmen naturreservat
 Langskjær naturreservat
 Lille Bjerkøyskjær naturreservat
 Mellemskjær naturreservat
 Møkkalassene naturreservat
 Mølen naturreservat
 Naturreservat sør for Furuholmen
 naturreservat
 Nordre Sauholmen fuglefredningsområde

Telemark:

Brennevinholmen østre biotopvernområde
 Bukkholmskjæra naturreservat
 Båtholmane biotopvernområde
 Fantholmane-Matløs biotopvernområde
 Flakvarpholmen biotopvernområde
 Furuholmen naturreservat
 Geitholmsundet naturreservat
 Kisteholmen biotopvernområde
 Kjeholmskjæra naturreservat
 Korset biotopvernområde
 Krogshavn naturreservat
 Kråka naturreservat
 Lagmannskjær naturreservat

Vestfold:

Bueskjær biotopvernområde
 Buvika/Rødskjær naturreservat
 Bølene fuglefredningsområde
 Ertholmen fuglefredningsområde
 Ferjeholmen fuglefredningsområde

Prinseskjær naturreservat
 Rogneskjær dyrefredningsområde
 Saltskjær biotopvernområde
 Sandholmen naturreservat
 Selskjær fuglefredningsområde
 Småskjær dyrefredningsområde
 Stakaskjær biotopvernområde
 Storskjær fuglefredningsområde
 Storskjær naturreservat
 Sundbyholmene naturreservat
 Svartskjæra naturreservat
 Terneholmen naturreservat
 Terneskjær naturreservat
 Tuskjær fuglefredningsområde
 Ulvungene naturreservat
 Ulykkesskjær naturreservat

 Vealøs naturreservat

Lille Såstein naturreservat
 Lindholmane naturreservat
 Omborsnesholmane naturreservat
 Ringsholmane fuglefredningsområde
 Rognholmen naturreservat
 Selskjæra naturreservat
 Soppekilen biotopvernområde
 Teineskjær biotopvernområde
 Torskholmen naturreservat
 Vestre Skjæret naturreservat
 Volls fjorden indre fuglefredningsområde
 Volls fjorden midtre fuglefredningsområde

Langholmene fuglefredningsområde
 Lyngholmen fuglefredningsområde
 Strømsundholmen biotopvernområde
 Sundskjæra biotopvernområde
 Vealøs naturreservat

Fugløyrogn naturreservat
Gumserøddøya fuglefredningsområde

Østøyskjæret biotopvernområde

Østfold:

Bjørneskjær biotopvernområde
Grindskjær dyrefredningsområde
Gåseskjær biotopvernområde
Gåseskjæra dyrefredningsområde
Haslau biotopvernområde
Knubben biotopvernområde
Kuskjæra biotopvernområde
Kråkerøyskjærgården naturreservat
Kurefjorden naturreservat
Langskjær naturreservat
Nordre Fugleskjær biotopvernområde
Saudeauen biotopvernområde

Skjæløysundet naturreservat
Skomakerskjæra dyrefredningsområde
Skorpen biotopvernområde
Store Danmarkskjær biotopvernområde
Store Møkkalasset biotopvernområde
Søndre Missingen naturreservat
Søndre Sletter naturreservat
Teineholmen naturreservat
Vesle Sletter naturreservat
Øra naturreservat
Østre Rødskjær biotopvernområde
Østre Utengskjær dyrefredningsområde

Statsforvalternes tilrådning:

Statsforvalterne tilrår å utvide ferdselsforbudet for de listede 121 verneområdene til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Miljødirektoratets tilrådning:

Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalterens tilrådning og tilrår å endre ferdselsforbudsperioden i verneområdene til å gjelde fra 15. mars til 15. august.

Se generelle kommentarer i kapittel 6 og vurderinger i kapittel 8, og konkrete bestemmelser i endringsforskriftene i vedlegg 2, 3 og 4.

7.2 Merknader til spesifikke verneområder

7.2.1 Nasjonalparker

Raet nasjonalpark, Arendal, Grimstad og Tvedestrand kommuner

Det har kommet inn tre høringsuttalelser til endringsforslaget.

Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark støtter utvidelse i hele den foreslåtte perioden. De spiller også inn flere andre tiltak som kan være aktuelle for å ta vare på sjøfuglene i Raet. Det foreslås bl.a. utvidelse av areal, nye vernesoner, samt at man bør vurdere å

verne rasteområder/furasjeringsområder. De viser også til eksempler fra dansk sjøfuglforvaltning med dynamisk vern.

Raet grunneierlag v/Åsulv Espeland skriver at tidsrommet for utvidelse er fornuftig, men har spørsmål om hvor i Raet nasjonalpark dette gjelder? Han påpeker at grunneierne må varsles og få uttale seg.

Alve og Tromlingene grunneierlag støtter utvidelsen når det gjelder sjøfuglreservatene, men mener ferdselsforbudet ikke må være til hinder for beiting og tilsyn med dyra.

Statsforvalteren i Agders kommentar:

Denne saken dreier seg kun om tidsrom for perioden med ferdselsforbud i sjøfuglreservatene. Av hensyn til sjøfuglene er det flere tiltak som kan bedre på situasjonen, men vi går ikke inn på det her.

Det fremkommer av høringen at forslaget gjelder sjøfuglreservatene og nasjonalparksoner (i Raet nasjonalpark) for sjøfugl i Agder. Grunneiere i disse områdene har fått tilsendt høringen og mulighet til å uttale seg. I tillegg er høringen annonsert i avis og tilgjengelig på Statsforvalterens nettside.

Sjøfuglreservatene har egen unntaksbestemmelse som ivaretar beiting i samsvar med tidligere bruksmåte og nødvendig ferdsel i denne forbindelse. Statsforvalteren legger til grunn at bestemmelsen, eller tilsvarende, videreføres i utvidelsestiden, og mener at dette sikrer at utvidelsen får små og akseptable konsekvenser for landbruksnæringen.

Statsforvalteren i Agders tilrådning:

Statsforvalteren tilrår å utvide ferdselsforbudet i sone A i Raet nasjonalpark med unntak av Tromlingene fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Miljødirektoratets tilrådning:

Miljødirektoratet viser for øvrig til de generelle kommentarene i kap. 6 og vurderingen i kap. 8 og slutter seg til Statsforvalterens tilrådning og tilrår å utvide ferdselsforbudet i sone A i Raet nasjonalpark med unntak av Tromlingene fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Jomfruland nasjonalpark, Kragerø kommune

Det har kommet inn fire høringsuttalelser til endringsforslaget.

Jomfruland nasjonalparkstyre støtter utvidelse av perioden for ferdselsforbud i «sone B»-områdene i Jomfruland nasjonalpark. De viser til Jomfruland fuglestasjons overvåking av sjøfugl, og til rapport fra Birdlife Telemark som beskriver fugleunger som ikke kan fly ved opphør av dagens ferdselsforbud 15. juli. De siste 30 årene har fritidsbruken av skjærgården gjennomgått en endring. Det blir nevnt flere hytter, båter, nye ferdselsformer som vannscootere, kajaker, kiting og padlebrett. Det er båndtvang i sjøfuglområdene i nasjonalparken hele året. Statens naturoppsyn oppdager likevel en rekke brudd på båndtvangen hvert år. Når ferdselsforbudet oppheves 15. juli øker sannsynligheten for at løse hunder slippes på øyer med fugleunger som ikke kan fly. Utvidelse av ferdselsforbudet vil ha begrensninger på allmennhetens adgang til å utøve friluftsliv. Utvidelse på vårparten vil trolig ha mindre betydning for generelt friluftsliv enn utvidelse i etterkant. I forbindelse med forlengelse av tidsperioden for ferdselsforbudet bør det også vurderes: om areal rundt enkeltområder bør utvides; om det bør etableres en dynamisk forvaltning hvor man etablerer fuglereservater i tråd med hekkefuglenes bruk av områdene; om det bør gjennomføres en evaluering av fuglereservatene med sikte på å etablere nye områder med hekkende fugl i dag, og eventuelt oppheving av områder som ikke lenger benyttes til hekking; om det bør iverksettes tiltak for å beskytte rasteområder under vår- og høsttrekk og særlig viktige områder for matsøk.

Stråholmen vel er bekymret for den sterke bestandsnedgangen for en del fuglearter. Det er stor pågang og mange besøkende i perioder på sommeren med godt vær. Peker på flere forhold som kan være negativt for sjøfugl, og nødvendigheten av å innhente mer kunnskap om dette. Støtter forslaget om forlenget ferdselsforbud på premisser om at: forbudet gjøres gjeldende i 10 år, for deretter å evaluere tiltaket; Statens naturoppsyn må kontrollere oftere; informasjon må styrkes; det må gis dispensasjoner for strandrydding og punktering av gåseegg.

Jomfruland hytteeierforening stiller seg positive til forslaget. Dette innebærer en viss reduksjon i tilgjengelige turområder på Jomfruland, men det er ikke de mest besøkte delene av øya. Det rike fuglelivet er særdeles verdifullt og en viktig kvalitet ved øya.

Jens Dolva (grunneier på Stråholmen) mener en utvidelse av ferdselsforbudet vil medføre ulemper, som mindre muligheter for løping og roing, men hvis det viser seg at dette er helt nødvendig for å bevare enkelte fuglearter er det en pris som må betales.

Statsforvalteren i Vestfold og Telemarks kommentar:

Denne saken dreier seg om tidsrom for perioden med ferdselsforbud i sjøfuglreservatene. Av hensyn til sjøfuglene er det flere tiltak som kan bedre på situasjonen, men vi går ikke inn på det her.

Det er naturlig at det gjøres vurderinger av effekten av endrede regler og andre forvaltningsgrep. Slike vurderinger kan medføre endringer, slik som vi nå gjør og foreslår i denne saken. Vi har imidlertid ikke anledning til å garantere at effekten av reglene vil evalueres etter 10 år, noe som også kan være et kort tidsperspektiv i denne sammenhengen. Informasjon er nødvendig for å skape forståelse for regelverket og for å gjøre det mulig å etterleve. I vår skjærgård, hvor det er stor menneskelig aktivitet, er oppsyn og håndhevelse av regelverket nødvendig for å begrense forstyrrelser av sjøfuglene i hekketiden. God informasjon og håndhevelse av regelverket er en viktig del av forvaltningen av sjøfuglreservatene, og vi påpeker dette i vår tilrådning. Regler for dispensasjoner, og adgangen til å gi dispensasjon, er ikke tema i denne saken om perioden for ferdselsforbud. Det kan være at forlengelse av perioden med ferdselsforbud vil medføre noen flere dispensasjonsvurderinger. Ferdselsforbudet legger ikke begrensninger på forvaltningsmyndighetens mulighet til å gjennomføre forvaltningsoppgaver.

Statsforvalteren i Vestfold og Telemarks tilrådning:

Statsforvalteren tilrår å utvide ferdselsforbudet i sone B i Jomfruland nasjonalpark fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Miljødirektoratets tilrådning:

Miljødirektoratet viser for øvrig til de generelle kommentarene i kap. 6 og vurderingen i kap. 8 og slutter seg til Statsforvalterens tilrådning og tilrår å utvide ferdselsforbudet i sone B i Jomfruland nasjonalpark fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Færder nasjonalpark, Færder og Tønsberg kommuner

Det har kommet inn to høringsuttalelser til endringsforslaget.

Færder nasjonalparkstyre støtter utvidelse av perioden for ferdselsforbud i «sone B»-områder i Færder nasjonalpark. De siste 30 årene har fritidsbruken av skjærgården gjennomgått en endring. Det blir nevnt flere hytter, båter, nye ferdselsformer som vannscootere, kajaker, kiting og padlebrett. Viser til rapport fra Birdlife Telemark som beskriver fugleunger som ikke kan fly ved opphør av dagens ferdselsforbud 15. juli. Det er båndtvang i sjøfuglområdene i Færder nasjonalpark hele året. Statens naturoppsyn oppdager likevel en rekke brudd på båndtvangen hvert år. Når ferdselsforbudet oppheves 15. juli øker sannsynligheten for at løse hunder slippes på øyer med fugleunger som ikke kan fly. Utvidelse av ferdselsforbudet vil gi begrensninger på

allmennhetens adgang til å utøve friluftsliv. Utvidelse på vårparten vil trolig ha mindre betydning for generelt friluftsliv enn utvidelse i etterkant av dagens periode med ferdselsforbud. Færder nasjonalparkstyre vurderer at det likevel vil være mange tilgjengelige steder for utøvelse av friluftsliv, og støtter en utvidelse av ferdselsforbudet, i begge ender. I forbindelse med forlengelse av tidsperioden for ferdselsforbudet bør det også vurderes: om areal rundt enkeltområder bør utvides; om det bør etableres en dynamisk forvaltning hvor man etablerer fuglereservater i tråd med hekkefuglenes bruk av områdene; om det bør gjennomføres en evaluering av fuglereservatene med sikte på å etablere nye områder med hekkende fugl i dag, og eventuelt oppheving av områder som ikke lenger benyttes til hekking; om det bør iverksettes tiltak for å beskytte rasteområder under vår- og høsttrekk og særlig viktige områder for matsøk.

Færder kommune er positiv til en forlengelse av ferdselsforbudet som foreslått. Kommunen understreker betydningen av god informasjon for å sikre kunnskap og forståelse for regelverket. Likeledes viktig at regelverket håndheves, både av hensyn til sjøfuglene og til den alminnelige respekten for ferdselsforbudet. Uttalelsen ble vedtatt av hovedutvalg for plan, teknikk og miljø. Saksframlegget er lagt ved uttalelsen.

Statsforvalteren i Vestfold og Telemarks kommentar:

Denne saken dreier seg om tidsrom for perioden med ferdselsforbud i sjøfuglreservatene. Av hensyn til sjøfuglene er det flere tiltak som kan bedre på situasjonen, men vi går ikke inn på det her.

Informasjon er nødvendig for å skape forståelse for regelverket og for å gjøre det mulig å etterleve. I vår skjærgård, hvor det er stor menneskelig aktivitet, er oppsyn og håndhevelse av regelverket nødvendig for å begrense forstyrrelser av sjøfuglene i hekketiden. God informasjon og håndhevelse av regelverket er en viktig del av forvaltningen av sjøfuglreservatene, og vi påpeker dette i vår tilrådning.

Statsforvalteren i Vestfold og Telemarks tilrådning:

Statsforvalteren tilrår å utvide ferdselsforbudet i sone B i Færder nasjonalpark fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Miljødirektoratets tilrådning:

Miljødirektoratet viser for øvrig til de generelle kommentarene i kap. 6 og vurderingen i kap. 8 og slutter seg til Statsforvalterens tilrådning og tilrår å utvide ferdselsforbudet i sone B i Færder nasjonalpark fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Ytre Hvaler nasjonalpark, Hvaler og Fredrikstad kommuner

Det har kommet inn én høringsuttalelse til endringsforslaget.

Foreningen Heias Venner har som mål å ivareta hytta og installasjonene på Heia, holde den tilgjengelig og åpen for allmenheten og utrustet med ved, vann og nødutstyr. Foreningen ser at ferdselsforbud til og med 15. august kan føre til store problemer. Det vil utestenge store deler av dagens brukere som er sommerens båtfolk, fra å kunne oppleve Heia som den unike holmen den er. Foreningen mener at det medfører usikkerhet for interessen for Heia og den kulturhistoriske verdien. Heia Venner ønsker startdato 15. mars, men sluttdato 15. juli som tidligere, eventuelt et unntak eller mulighet til å søke om dispensasjon fra ferdselsforbudet.

Statsforvalteren i Oslo og Vikens kommentar:

Fyrene lå der ved etablering av vernet og nødvendig ferdsel ble ivaretatt i verneprosessen med lokal utforming av vernegrenser og generell tillatelse for ferdsel i deler av områder i samarbeid med Kystverket og kultuminnemyndighetene. Denne høringen omfatter kun utvidelsen av tidsperioden for eksisterende ferdselsforbud. Det blir ikke endring av andre bestemmelser.

Statsforvalteren i Oslo og Vikens tilrådning:

Statsforvalteren tilrår å utvide ferdselsforbudet i sone C i Ytre Hvaler nasjonalpark fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Miljødirektoratets kommentar:

Det har verdi å opprettholde installasjonene på Heia som nødby, slik at de kan benyttes ved nødstilfeller. Vi mener likevel at allmenn bruk av hytta vil føre til mye ferdsel ellers i en periode med sårbart fugleliv. Etter ferdselsperioden vil den fortsatt kunne benyttes til allmenn bruk og overnatting, og ivare ta den kulturhistoriske verdien.

Miljødirektoratets tilrådning:

Miljødirektoratet viser for øvrig til de generelle kommentarene i kap. 6 og vurderingen i kap. 8 og slutter seg til Statsforvalterens tilrådning og tilrår å utvide ferdselsforbudet i sone C i Ytre Hvaler nasjonalpark fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

7.2.2 Agder

Naturreservatene forvaltet av Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder, Kristiansand og Lindesnes kommuner

Det har kommet inn syv høringsuttalelser til endringsforslaget til de følgende ti verneområdene forvaltet av Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder:

- Herøya naturreservat, Kristiansand kommune
- Kjellingen naturreservat, Lindesnes kommune
- Oksø naturreservat, Kristiansand kommune
- Skjøringen naturreservat, Lindesnes kommune
- Slettingen naturreservat, Lindesnes kommune
- Songvaar, Hellersøya og Kubbøya naturreservat, Kristiansand kommune
- Store Lyngholmen naturreservat, Kristiansand kommune
- Store Vengelsholmen naturreservat, Lindesnes kommune
- Søndre Eggvær naturreservat, Lindesnes kommune
- Valløy naturreservat, Lindesnes kommune

Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder støtter de faglige anbefalingene om utvidelse av perioden med ferdselsforbud i sjøfuglreservatene, men mener det ikke er godt nok begrunnet behov for ferdselsforbud etter 1. august. De anbefaler 15. mars til 31. juli.

Kristiansand kommune er positive til økte livsbetingelser for sjøfugl, men helst ikke på bekostning av friluftslivet. De mener at mange av de 9 sjøfuglreservatene i Kristiansand kommune er viktige for friluftslivet og nevner spesielt Store Lyngholmen, Songvaar og Grønningen. Grønningen og Oksøy er kystledestinasjoner. De frykter ferdselsforbudet vil begrense bruken, og foreslår at ferdselsforbudet kun utvides i forkant av dagens, fra 15. april til 15. mars. Utvidelse i bakkant frem til 15. august vil være en stor ulempe for friluftslivet, mener de.

Lindesnes kommune er godt kjent med utfordringene til sjøfuglene og er grunnleggende positiv til alle tiltak som kan gjøres for å bedre situasjonen, og støtter en utvidelse av ferdselsforbudet til ny periode 15.mars – 15.august. Kommunen har 6 verneområder forvaltet av Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder, og er ikke kjent med at de er mye brukt til friluftsliv. Mange er værharde og lite tilgjengelige. De påpeker at Lindesnes kommune er med på et mink- og sjøfuglprosjekt, for å holde kommunen fri for mink i viktige hekkeområder. Ferdelsforbudet må ikke være til hinder for dette arbeidet. Kommunen påpeker også

Skjærgårdtjenestens arbeid med skilting i verneområdene. Dette kan være vanskelig å rekke før 15. mars, og det må kunne gis dispensasjon.

Agder fylkeskommune peker på at Agder har mange sikrede friluftslivsområder langs kysten som også omfatter viktige sjøfuglområder, blant annet Herøya naturreservat. De viser til at noen slike områder har både ferdselsforbud og omkringliggende områder uten, og at noen av disse områdene er populære besøksmål for både båtfolk og padlere. Fylkeskommunen er enig i at det er gode grunner for å utvide dato for ilandstigningsforbudet noe. Samtidig vurderer de at Agderskjærgården er et nasjonalt viktig friluftslivsområde, og at båtfolket bør gis anledning til å besøke disse områdene i slutten av sommerferien. Med bakgrunn i det mener de at ferdselsforbudet bør settes fra 15. mars til 31. juli. De mener også at nytt kunnskapsgrunnlag viser at mange sjøfugl hekker i områder uten vern, og at det bør vurderes mer dynamisk vern som flyttes i tråd med fuglenes bruk av områdene.

Grunneiere og båtfolk i Søgne v/ Randulf Roaldsnes mener ikke noe om utvidelsen i sin alminnelighet, men vil gjøre oppmerksom på en særlig uheldig konsekvens: En liten badeplass på Kubbøya ved Songvår fyr i Songvaar, Hellersøya og Kubbøya naturreservat vil ikke bli tilgjengelig om sommeren. Lokale folk mener dette er kronjuvelen i skjærgården. De mener det må finnes mulighet for å dispensere for bruk av denne plassen.

Jan Harald Syvertsen (grunneier i Skjøringen, Store Vengelshomen og Slettingen naturreservater) driver som sauebonde, og bruker reservatene som beiteområder. Han vil at bestemmelsene i den naturreservatene videreføres som i dag. Hvis ferdselsforbudet skal utvides utover fredningsvedtaket fra 1980 må det lages unntak fra ferdselsforbudet for grunneiere. Sauebeite, skjøtsel og tilsyn med dyrene skal fortsette som i dag.

Sverre Gunnar Syvertsen (grunneier i Slettingen naturreservat) er imot utvidelse utover 15. juli. Slettingen er viktig sauebeite og en fin ferieplass. Han vil som grunneier ha rett til å bruke holmen gjennom året.

Eivind Kaaløy (grunneier i Valløy naturreservat) gir noen egne betraktninger om utviklingen i Valløy naturreservat med endret artssammensetning og færre hekkende sjøfugler. Han mener det er manglende behov for vern. Han mener høringen mangler informasjon om hvilke endringer man ønsker å gjennomføre, og at det er en uforholdsmessig inngripen i eiendomsretten. Han mener grunneierkompensasjon og erstatning er en forutsetning. Han mener også at det vil være uhensiktsmessig å samordne regler, da det finnes ulike behov for vern på de ulike stedene.

Statsforvalteren i Agders kommentar:

Det er et solid faglig grunnlag for å kunne si at perioden med ferdselsforbud til 15. juli ikke dekker hele hekkeperioden for flere arter. Eksempler på dette er sildemåke og makrellterne, hvor en betydelig del av ungene ikke er flygedyktige før i månedsskiftet juli/august. Selv om hovedtyngden av sjøfuglungene er flygedyktige 31. juli, viser det seg at en god del av ungene ikke er flygedyktige før et godt stykke ut i august for flere arter. Forstyrrelser og predasjon kan også medføre forsinket leggetidspunkt, eller omlegging av kull. Dette medfører også at sårbarheten forskyves tilsvarende utover i sesong. Vi vet også at sjøfuglene er sårbare etter at de er blitt flygedyktige, slik at et ferdselsforbud som strekker seg litt lenger enn «flygedyktighet» vil kunne være positivt for sjøfuglene. Statsforvalteren mener det er dokumentert i den parallelle høringen (fra Agder til Svenskegrensen) at sjøfuglenes behov i hekketiden i dette området, sammenfaller i stor grad. Vurdert ut fra dette mener Statsforvalteren det vil være forvaltningsmessige fordeler med et samordnet regelverk.

På Agderkysten er det i overkant av 460 holmer og skjær som er statlig sikret for allment friluftsliv. Ut av disse er det 9 stk. som helt eller delvis omfattes av ferdselsforbudet i sjøfuglreservatene og nasjonalparksonene. Foruten Herøya i Kristiansand og Askerøy-Stangholme i Tvedestrand, er de fleste små, eller relativt små holmer, som er eksponerte og kuperte, med mye fjell og klipper. Vår oppfatning er at det aller meste av disse områdene ikke er spesielt egnet for friluftsliv, og at hensynet til sjøfuglene derfor bør veie tyngst i denne saken. Friluftsliv og allmennhetens tilgang til natur er viktige hensyn, og tiltak som innebærer begrensninger på dette blir nøye vurdert. Sjøfuglreservatene i Agder utgjør bare en veldig liten del av det som kan kalles skjærgården. Steel.C. (2003) oppgir at i underkant av 3 % av skjærgårdens øyareal i Agder er sjøfuglreservat. En enkel GIS-analyse tyder på «landområdene» med ferdselsforbud utgjør en enda mindre andel av kystlandskapet. I tillegg har mange av sjøfuglreservatene begrenset verdi for friluftslivet pga. blant annet sin beliggenhet og/eller topografi. Noen av områdene benyttes i dag til friluftsliv, i hovedsak på sommeren, men samlet sett vurderer vi at forlengelse av ferdselsforbudet i sjøfuglreservatene vil ha en liten påvirkning på allmennhetens mulighet for friluftsliv i Agders skjærgård.

Sjøfuglreservatene og nasjonalparken er opprettet med hjemmel i naturvernlovgivningen for å ta vare på sjøfuglene, og Statsforvalteren mener en noe redusert mulighet for ferdsel og rekreasjon gjennom deler av året for bruk av sjøfuglreservater til turområder, ikke bør vesentlig vektlegges i denne saken.

I perioden med ferdselsforbud vil dette forhindre ordinær jakt på mink. Ferdelsforbudet forhindrer likevel ikke forvaltningsmyndigheten fra å iverksette tiltak og skjøtsel, eller innvilge dispensasjon til jakt eller andre tiltak som fremmer verneverdiene i verneområdet, og ikke er i strid med verneformålet. Dette må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle.

Opprydding av marint avfall er viktig også i sjøfuglenes hekkeområder, og en forlengelse av ferdselsforbudet vil legge noe begrensning på det frivillige oppryddingsarbeidet. Forlengelse av ferdselsforbudet vil ikke ha stor påvirkning på opprydding i forvaltningsøyemed, og det vil være anledning for å gi dispensasjon til slike tiltak etter en konkret vurdering.

Sjøfuglreservatene har egen unntaksbestemmelse som ivaretar beiting i samsvar med tidligere bruksmåte og nødvendig ferdsel i denne forbindelse. Statsforvalteren legger til grunn at bestemmelsen, eller tilsvarende, videreføres i utvidelsestiden, og mener at dette sikrer at utvidelsen får små og akseptable konsekvenser for landbruksnæringen.

Statsforvalteren i Agders tilrådning:

Statsforvalteren tilrår å utvide ferdselsforbudet i de ti naturreservatene fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Miljødirektoratets tilrådning:

Miljødirektoratet viser for øvrig til de generelle kommentarene i kap. 6 og vurderingen i kap. 8 og slutter seg til Statsforvalterens tilrådning og tilrår å utvide ferdselsforbudet i de ti naturreservatene fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Øvrige naturreservater i Lindesnes kommune

Det har kommet inn to høringsuttalelser til endringsforslaget til de følgende ti naturreservatene i Lindesnes kommune som forvaltes av Statsforvalteren i Agder:

- Agneskjæret naturreservat
- Bjørnen naturreservat
- Guleholmane naturreservat
- Hummerholmen naturreservat
- Kjorten naturreservat
- Klovholmene naturreservat
- Olavskjæran naturreservat
- Skotholmen naturreservat

- Småskjæran naturreservat
- Udvåre naturreservat

Lindesnes kommune er godt kjent med utfordringene til sjøfuglene og er grunnleggende positiv til alle tiltak som kan gjøres for å bedre situasjonen, og støtter en utvidelse av ferdselsforbudet til ny periode 15.mars – 15.august. Kommunen har 10 verneområder forvaltet av Statsforvalteren, og er ikke kjent med at de er mye brukt til friluftsliv. Mange er værharde og lite tilgjengelige.

Agder fylkeskommune peker på at Agder har mange sikrede friluftslivsområder langs kysten som også omfatter viktige sjøfuglområder, blant annet Hummerholmen naturreservat. Fylkeskommunen er enig i at det er gode grunner for å utvide dato for ilandstigningsforbudet noe. Samtidig vurderer de at Agderskjærgården er et nasjonalt viktig friluftslivsområde, og at båtfolket bør gis anledning til å besøke disse områdene i slutten av sommerferien. Med bakgrunn i det mener de at ferdselsforbudet bør settes fra 15. mars til 31. juli.

Statsforvalteren i Agders kommentar:

På Agderkysten er det i overkant av 460 holmer og skjær som er statlig sikret for allment friluftsliv. Ut av disse er det 9 stk. som helt eller delvis omfattes av ferdselsforbudet i sjøfuglreservatene og nasjonalparksonene. Foruten Herøya i Kristiansand og Askerøy-Stangholme i Tvedestrand, er de fleste små, eller relativt små holmer, som er eksponerte og kuperte, med mye fjell og klipper. Vår oppfatning er at det aller meste av disse områdene ikke er spesielt egnet for friluftsliv, og at hensynet til sjøfuglene derfor bør veie tyngst i denne saken. Friluftsliv og allmennhetens tilgang til natur er viktige hensyn, og tiltak som innebærer begrensninger på dette blir nøye vurdert.

Sjøfuglreservatene i Agder utgjør bare en veldig liten del av det som kan kalles skjærgården. Steel.C. (2003) oppgir at i underkant av 3 % av skjærgårdens øyareal i Agder er sjøfuglreservat. En enkel GIS-analyse tyder på «landområdene» med ferdselsforbud utgjør en enda mindre andel av kystlandskapet. I tillegg har mange av sjøfuglreservatene begrenset verdi for friluftslivet pga. blant annet sin beliggenhet og/eller topografi. Noen av områdene benyttes i dag til friluftsliv, i hovedsak på sommeren, men samlet sett vurderer vi at forlengelse av ferdselsforbudet i sjøfuglreservatene vil ha en liten påvirkning på allmennhetens mulighet for friluftsliv i Agders skjærgård.

Statsforvalteren i Agders tilrådning:

Statsforvalteren tilrår å utvide ferdselsforbudet i de ti naturreservatene fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Miljødirektoratets tilråding:

Miljødirektoratet viser for øvrig til de generelle kommentarene i kap. 6 og vurderingen i kap. 8 og slutter seg til Statsforvalterens tilråding og tilrår å utvide ferdselsforbudet i de ti naturreservatene fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Fire naturreservater i Kristiansand kommune

Det har kommet inn én høringsuttalelse til endringsforslaget til de følgende fire naturreservatene i Kristiansand kommune som forvaltes av Statsforvalteren i Agder:

- Brattholmene naturreservat
- Revsund naturreservat
- Skjede naturreservat
- Terneholmen og Grønningen naturreservat

Kristiansand kommune er positive til økte livsbetingelser for sjøfugl, men helst ikke på bekostning av friluftslivet. De mener at mange av de 9 sjøfuglreservatene i Kristiansand kommune er viktige for friluftslivet og nevner spesielt Store Lyngholmen, Songvaar og Grønningen. Grønningen og Oksøy er kystledestinasjoner. De frykter ferdselsforbudet vil begrense bruken, og foreslår at ferdselsforbudet kun utvides i forkant av dagens, fra 15. april til 15. mars. Utvidelse i bakkant frem til 15. august vil være en stor ulempe for friluftslivet, mener de.

Statsforvalteren i Agders kommentar:

Friluftsliv og allmennhetens tilgang til natur er viktige hensyn, og tiltak som innebærer begrensninger på dette blir nøye vurdert. Sjøfuglreservatene i Agder utgjør bare en veldig liten del av det som kan kalles skjærgården. Steel.C. (2003) oppgir at i underkant av 3 % av skjærgårdens øyareal i Agder er sjøfuglreservat. En enkel GIS-analyse tyder på «landområdene» med ferdselsforbud utgjør en enda mindre andel av kystlandskapet. I tillegg har mange av sjøfuglreservatene begrenset verdi for friluftslivet pga. blant annet sin beliggenhet og/eller topografi. Noen av områdene benyttes i dag til friluftsliv, i hovedsak på sommeren, men samlet sett vurderer vi at forlengelse av ferdselsforbudet i sjøfuglreservatene og nasjonalparksonene, vil ha en liten påvirkning på allmennhetens mulighet for friluftsliv i Agders skjærgård. Det samme gjelder i stor grad også i Kristiansand.

Statsforvalteren i Agders tilråding:

Statsforvalteren tilrår å utvide ferdselsforbudet i de fire naturreservatene fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Miljødirektoratets tilrådning:

Miljødirektoratet viser for øvrig til de generelle kommentarene i kap. 6 og vurderingen i kap. 8 og slutter seg til Statsforvalterens tilrådning og tilrår å utvide ferdselsforbudet i de fire naturreservatene fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Gåseholmen naturreservat, Kristiansand kommune

Gåseholmen er en liten holme med en fritidsbolig mellom Vestre Randøya og Ledholmen i Kristiansand kommune. Den er del av Gåseholmen naturreservat og ferdselsforbudet her dekker hele holmen, og legger stor begrensning på bruk av holmen som feriested. Vi har mottatt høringsinnspill fra eiere, og de skriver at de gjeldende ferdselsforbud til 15. juli er til å leve med, og at de opplever at de hekkende fuglene her forlater området før 15. juli. Overvåkingen av sjøfuglreservater gjennom flere tiår viser at sjøfuglenes bruk av hekkeplassene vanligvis ikke er stabil, men er generelt i endring. Både antall hekkende fugl og hvilke arter som hekker endrer seg over tid. For en langsiktig bevaring og forvaltning av sjøfuglenes hekkeplasser er det derfor nødvendig med en periode med ferdselsforbud som omfatter sjøfugl generelt og ikke av hensyn til enkelte arter. For å begrense ulempen for eierne av fritidsboligen på Gåseholmen vil vi derfor foreslå et unntak som innebærer lovlig ferdsel for eierne/brukerne i sjøfuglreservatet etter 15. juli, men bare dersom hekkende sjøfugl har forlatt området. For allmennheten foreslår vi at perioden med ferdselsforbudet vil være som for de andre sjøfuglreservatene.

Det har kommet inn tre høringsuttalelser til endringsforslaget.

Kristiansand kommune er positive til økte livsbetingelser for sjøfugl, men helst ikke på bekostning av friluftslivet. De mener at mange av de 9 sjøfuglreservatene i Kristiansand kommune er viktige for friluftslivet. De frykter ferdselsforbudet vil begrense bruken, og foreslår at ferdselsforbudet kun utvides i forkant av dagens, fra 15. april til 15. mars. Utvidelse i bakkant frem til 15. august vil være en stor ulempe for friluftslivet, mener de.

Agder fylkeskommune peker på at Agder har mange sikrede friluftslivsområder langs kysten som også omfatter viktige sjøfuglområder. De viser til at noen slike områder har både ferdselsforbud og omkringliggende områder uten, og at noen av disse områdene er populære besøksmål for både båtfolk og padlere, blant annet Ledholmen friluft som

ligger i Gåseholmen og Slettholmen naturreservat. Fylkeskommunen er enig i at det er gode grunner for å utvide dato for ilandstigningsforbudet noe. Samtidig vurderer de at Agderskjærgården er et nasjonalt viktig friluftslivsområde, og at båtfolket bør gis anledning til å besøke disse områdene i slutten av sommerferien. Med bakgrunn i det mener de at ferdselsforbudet bør settes fra 15. mars til 31. juli.

Geir Inge Vik (grunneier) er i utgangspunktet positiv til utvidelse av ferdselsforbudet. Basert på egne erfaringer på Gåseholmen, mener han at utvidelse frem til 15. august er unødvendig lenge. Han ønsker heller at perioden blir fra 15. mars til 31. juli/1. aug. Han foreslår også egne unntak for grunneierne. F.eks. at de kan foreta egne vurderinger på stedet dersom fuglene er flygedyktige/har forlatt hekkeplassen. Dersom det blir tilfelle, kan forbudet godt vare frem til 15. aug.

Statsforvalteren i Agders kommentar:

Friluftsliv og allmennhetens tilgang til natur er viktige hensyn, og tiltak som innebærer begrensninger på dette blir nøye vurdert. Sjøfuglreservatene i Agder utgjør bare en veldig liten del av det som kan kalles skjærgården. Steel.C. (2003) oppgir at i underkant av 3 % av skjærgårdens øyareal i Agder er sjøfuglreservat. En enkel GIS-analyse tyder på «landområdene» med ferdselsforbud utgjør en enda mindre andel av kystlandskapet. I tillegg har mange av sjøfuglreservatene begrenset verdi for friluftslivet pga. blant annet sin beliggenhet og/eller topografi. Noen av områdene benyttes i dag til friluftsliv, i hovedsak på sommeren, men samlet sett vurderer vi at forlengelse av ferdselsforbudet i sjøfuglreservatene og nasjonalparksonene, vil ha en liten påvirkning på allmennhetens mulighet for friluftsliv i Agders skjærgård.

Hekkeperioden for sjøfugl varierer fra art til art. Samlet er det grunnlag for å si at perioden fra 15. mars til 15. august dekker det meste av hekkeperioden for sjøfugl som gruppe. Dagens periode med ferdselsforbud 15. april til 15. juli dekker ikke hele hekkeperioden for flere arter. Selv om enkelte sjøfuglreservater har hatt kolonier av samme art gjennom mange år, viser overvåkingen av sjøfuglreservater gjennom flere tiår at sjøfuglenes bruk av hekkeplassene vanligvis ikke er stabil, men er generelt i endring. Både antall hekkende fugl og hvilke arter som hekker endrer seg over tid. For en langsiktig bevaring og forvaltning av sjøfuglenes hekkeplasser er det derfor nødvendig med en periode med ferdselsforbud som omfatter sjøfugl generelt, og ikke av hensyn til enkelte arter. På Gåseholmen har det tidligere hekket en stor koloni fiskemåke og terner. Disse er nå forsvunnet, og i hovedsak hekker nå arter som svartbak, ærfugl og grågås, som gjerne vil være ferdige før 15. august.

For å begrense ulempen for eierne av eksisterende hytte på Gåseholmen vil vi tilråde et unntak som innebærer lovlig ferdsel for eierne i sjøfuglreservatet etter 15. juli, men bare

dersom hekkende sjøfugl har forlatt området. For allmennheten foreslår vi at perioden med ferdselsforbudet vil være som for de andre sjøfuglreservatene.

Statsforvalteren i Agders tilrådning:

Statsforvalteren tilrår å utvide ferdselsforbudet fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Statsforvalteren tilrår følgende unntaksbestemmelse unntaksbestemmelse:

«Bestemmelsene i pkt. IX er ikke til hinder for at brukere av fritidsbebyggelsen på holmen kan ferdes og oppholde seg i verneområdet på Gåseholmen etter 15. juli i de tilfellene hvor sjøfuglene har avsluttet sin hekkeaktivitet i området».

Miljødirektoratets kommentar:

Det finnes allerede en unntaksbestemmelse i verneforskriftens bestemmelse IV som gjør at vernebestemmelsene ikke er til hinder for bruk og vedlikehold av hytte på Gåseholmen, og nødvendig ferdsel i denne forbindelse.

Miljødirektoratets tilrådning:

Miljødirektoratet viser for øvrig til de generelle kommentarene i kap. 6, vurderingen i kap. 8 og kommentaren om allerede eksisterende unntak for bruk av hytte på Gåseholmen. Miljødirektoratet tilrår å utvide ferdselsforbudet fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Øvre og Nedre Svinholmen naturreservat, Flekkefjord kommune

Øvre Svinholmen er en veldig liten holme i Stolsfjorden i Flekkefjord kommune. Den er del av Øvre og Nedre Svinholmen naturreservat. Grunneierne her har en fritidsbolig som ligger tett inntil verneområdet. Vi har ikke mottatt høringsinnspill fra grunneierne, men en utvidelse av ferdselsforbudet med to måneder vil være svært inngripende for bruken av fritidsboligen og holmen. Overvåkingen av sjøfuglreservater generelt gjennom flere tiår viser at sjøfuglenes bruk av hekkeplassene vanligvis ikke er stabil, men er generelt i endring. Både antall hekkende fugl og hvilke arter som hekker endrer seg over tid. For en langsiktig bevaring og forvaltning av sjøfuglenes hekkeplasser er det nødvendig med en periode med ferdselsforbud som omfatter sjøfugl generelt og ikke av hensyn til dagens eller tidligere situasjon. For Øvre og Nedre Svinholmen har vi data som viser at den tidligere fiskemåke og makrellternekolonien forsvant midt på 1990-tallet. De senere årene viser et fåtall hekkende par arter, stort sett på Nedre Svinholmen. For å begrense ulempen for eierne av Øvre Svinholmen, og sikre likebehandling, vil vi foreslå et unntak som innebærer lovlig ferdsel for eierne/brukerne i

sjøfuglreservatet etter 15. juli, men bare dersom hekkende sjøfugl har forlatt området. For allmennheten foreslår vi at perioden med ferdselsforbudet vil være som for de andre sjøfuglreservatene.

Det har ikke kommet inn noen høringsuttalelser til endringsforslaget.

Statsforvalteren i Agders tilrådning:

Statsforvalteren tilrår å utvide ferdselsforbudet fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Statsforvalteren tilrår følgende unntaksbestemmelse:

«Bestemmelsene i pkt. IX er ikke til hinder for at brukere av fritidsbebyggelsen på holmen kan ferdes og oppholde seg i verneområdet på Øvre Svineholmen etter 15. juli i de tilfellene hvor sjøfuglene har avsluttet sin hekkeaktivitet i området».

Miljødirektoratets kommentar:

Det er viktig at eventuelle unntaksbestemmelser er enkle å forholde seg til for brukerne. De må ikke levne tvil om noe er forbudt eller ikke og ikke legge opp til at man skal gjøre skjønnsmessige vurderinger, f.eks. av om sjøfuglene har avsluttet sin hekkeaktivitet. Dette vil gjøre bestemmelsene enklere for brukeren og enklere for oppsynet å kontrollere.

Miljødirektoratets tilrådning:

Miljødirektoratet viser for øvrig til de generelle kommentarene i kap. 6 og vurderingen i kap. 8 og slutter seg til Statsforvalterens tilrådning og tilrår å utvide ferdselsforbudet fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Miljødirektoratet tilrår følgende unntaksbestemmelse i kap. X:

«Bestemmelsene i pkt. IX er ikke til hinder for at brukere av fritidsbebyggelsen på Øvre Svinholmen kan ferdes og oppholde seg på Øvre Svinholmen og i sjøen rundt denne holmen etter 15. juli.»

Jakobsholmen, Lilleholmen og Rundholmen naturreservat, Farsund kommune

Det har kommet inn to høringsuttalelser til endringsforslaget.

Holger Reisvaag bor i nærheten av reservatet forteller om egne erfaringer fra Jakobsholmen der han har observert at fuglene bryr seg lite om folk, men om rovfugl og særlig hubro. Han mener det betyr lite å utvide fredningstiden, men det gjør ikke noe for

lokalbefolkningen om så gjøres. Han anbefaler heller andre tiltak som mer dynamisk vern, midlertidig vern der det trengs og uttak av hubro.

Statsforvalteren i Agders kommentar:

Hvordan fuglene reagerer på forstyrrelser varierer fra art til art. I tillegg vil det kunne forekomme forskjellig atferdsmønster innenfor arten på situasjoner ut fra sted og erfaring. Statsforvalteren mener likevel det er godt dokumentert i kunnskapsgrunnlaget generelt negative konsekvenser av (menneskeskapte) forstyrrelser i hekketiden. Vi mener ferdselsforbudet vil virke preventivt og forhindre unødig menneskelig aktivitet på hekkelokalitetene. Statsforvalteren anser uttak av naturlig tilhørende predatorer, som andre rovfugl i området, som uaktuelt. Det brukes imidlertid store ressurser på å bekjempe fremmede skadelig predatorer som amerikansk mink.

Statsforvalteren i Agders tilrådning:

Statsforvalteren tilrår å utvide ferdselsforbudet fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Miljødirektoratets tilrådning:

Miljødirektoratet viser for øvrig til de generelle kommentarene i kap. 6 og vurderingen i kap. 8 og slutter seg til Statsforvalterens tilrådning og tilrår å utvide ferdselsforbudet fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Skogerøy-Lyngholmen naturreservat, Lillesand kommune

Det har kommet inn én høringsuttalelse til endringsforslaget.

Agder fylkeskommune peker på at Agder har mange sikrede friluftslivsområder langs kysten som også omfatter viktige sjøfuglområder. De viser til at noen slike områder har både ferdselsforbud og omkringliggende områder uten, og at noen av disse områdene er populære besøksmål for både båtfolk og padlere, blant annet Lyngholmen Lillesand som ligger i Skogerøy-Lyngholmen naturreservat. Fylkeskommunen er enig i at det er gode grunner for å utvide dato for ilandstigningsforbudet noe. Samtidig vurderer de at Agderskjærgården er et nasjonalt viktig friluftslivsområde, og at båtfolket bør gis anledning til å besøke disse områdene i slutten av sommerferien. Med bakgrunn i det mener de at ferdselsforbudet bør settes fra 15. mars til 31. juli.

Statsforvalteren i Agders kommentar:

På Agderkysten er det i overkant av 460 holmer og skjær som er statlig sikret for allment friluftsliv. Ut av disse er det 9 stk. som helt eller delvis omfattes av ferdselsforbudet i

sjøfuglreservatene og nasjonalparksonene. Foruten Herøya i Kristiansand og Askerøy-Stangholme i Tvedestrand, er de fleste små, eller relativt små holmer, som er eksponerte og kuperte, med mye fjell og klipper. Vår oppfatning er at det aller meste av disse områdene ikke er spesielt egnet for friluftsliv, og at hensynet til sjøfuglene derfor bør veie tyngst i denne saken. Friluftsliv og allmennhetens tilgang til natur er viktige hensyn, og tiltak som innebærer begrensninger på dette blir nøye vurdert. Sjøfuglreservatene i Agder utgjør bare en veldig liten del av det som kan kalles skjærgården. Steel C. (2003) oppgir at i underkant av 3 % av skjærgårdens øyareal i Agder er sjøfuglreservat. En enkel GIS-analyse tyder på «landområdene» med ferdselsforbud utgjør en enda mindre andel av kystlandskapet. I tillegg har mange av sjøfuglreservatene begrenset verdi for friluftslivet pga. blant annet sin beliggenhet og/eller topografi. Noen av områdene benyttes i dag for friluftsliv, i hovedsak på sommeren, men samlet sett vurderer vi at forlengelse av ferdselsforbudet i sjøfuglreservatene og nasjonalparksonene, vil ha en liten og akseptabel påvirkning på allmennhetens mulighet for friluftsliv i Agders skjærgård.

Det er et solid faglig grunnlag for å kunne si at perioden med ferdselsforbud til 15. juli ikke dekker hele hekkeperioden for flere arter. Eksempler på dette er sildemåke og makrellterne, hvor en betydelig del av ungene ikke er flygedyktige før i månedsskiftet juli/august. Selv om hovedtyngden av sjøfuglungene er flygedyktige 31. juli, viser det seg at en god del av ungene ikke er flygedyktige før et godt stykke ut i august for flere arter. Forstyrrelser og predasjon kan også medføre forsinket leggetidspunkt, eller omlegging av kull. Dette medfører også at sårbarheten forskyves tilsvarende utover i sesong. Vi vet også at sjøfuglene er sårbare etter at de er blitt flygedyktige, slik at et ferdselsforbud som strekker seg litt lenger enn «flygedyktighet» vil kunne være positivt for sjøfuglene.

Statsforvalteren i Agders tilrådning:

Statsforvalteren tilrår å utvide ferdselsforbudet fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Miljødirektoratets tilrådning:

Miljødirektoratet viser for øvrig til de generelle kommentarene i kap. 6 og vurderingen i kap. 8 og slutter seg til Statsforvalterens tilrådning og tilrår å utvide ferdselsforbudet fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Stangholmen naturreservat, Risør kommune

Det har kommet inn én høringsuttalelse til endringsforslaget.

Agder fylkeskommune peker på at Agder har mange sikrede friluftslivsområder langs kysten som også omfatter viktige sjøfuglområder. De viser til at noen slike områder har både ferdselsforbud og omkringliggende områder uten, og at noen av disse områdene er populære besøksmål for både båtfolk og padlere, blant annet Stangholmen som ligger i Stangholmen naturreservat. Fylkeskommunen er enig i at det er gode grunner for å utvide dato for ilandstigningsforbudet noe. Samtidig vurderer de at Agderskjærgården er et nasjonalt viktig friluftslivsområde, og at båtfolket bør gis anledning til å besøke disse områdene i slutten av sommerferien. Med bakgrunn i det mener de at ferdselsforbudet bør settes fra 15. mars til 31. juli.

Statsforvalteren i Agders kommentar:

Se kommentar på Skogerøy-Lyngholmen naturreservat.

Statsforvalteren i Agders tilrådning:

Statsforvalteren tilrår å utvide ferdselsforbudet fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Miljødirektoratets tilrådning:

Miljødirektoratet viser for øvrig til de generelle kommentarene i kap. 6 og vurderingen i kap. 8 og slutter seg til Statsforvalterens tilrådning og tilrår å utvide ferdselsforbudet fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Store Måkeholmen naturreservat, Grimstad kommune

Det har kommet inn én høringsuttalelse til endringsforslaget.

Agder fylkeskommune peker på at Agder har mange sikrede friluftslivsområder langs kysten som også omfatter viktige sjøfuglområder. De viser til at noen slike områder har både ferdselsforbud og omkringliggende områder uten, og at noen av disse områdene er populære besøksmål for både båtfolk og padlere, blant annet Lille og Store Måkeholmen som ligger i Store Måkeholmen naturreservat. Fylkeskommunen er enig i at det er gode grunner for å utvide dato for ilandstigningsforbudet noe. Samtidig vurderer de at Agderskjærgården er et nasjonalt viktig friluftslivsområde, og at båtfolket bør gis anledning til å besøke disse områdene i slutten av sommerferien. Med bakgrunn i det mener de at ferdselsforbudet bør settes fra 15. mars til 31. juli.

Statsforvalteren i Agders kommentar:

Se kommentar på Skogerøy-Lyngholmen naturreservat.

Statsforvalteren i Agders tilrådning:

Statsforvalteren tilrår å utvide ferdselsforbudet fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Miljødirektoratets tilrådning:

Miljødirektoratet viser for øvrig til de generelle kommentarene i kap. 6 og vurderingen i kap. 8 og slutter seg til Statsforvalterens tilrådning og tilrår å utvide ferdselsforbudet fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Lille Halsholmen naturreservat, Tvedestrand kommune

Det har kommet inn én høringsuttalelse til endringsforslaget.

Petter Høge er innforstått med utvidelsen.

Statsforvalteren i Agders tilrådning:

Statsforvalteren tilrår å utvide ferdselsforbudet fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Miljødirektoratets tilrådning:

Miljødirektoratet viser for øvrig til de generelle kommentarene i kap. 6 og vurderingen i kap. 8 og slutter seg til Statsforvalterens tilrådning og tilrår å utvide ferdselsforbudet fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

7.2.3 Akershus

Husbergøya naturreservat, Nesodden kommune

Det har kommet inn én høringsuttalelse til endringsforslaget.

Oslo kommune er grunneier i naturreservatet og støtter den foreslåtte utvidelsen av ferdselsforbudet i sjøfuglreservatene. De mener det er positivt og nødvendig at den samme endringen gjøres videre sør- og vestover langs kysten, slik at regelverket blir enkelt å forholde seg til for båtfolk og andre brukere av områdene. De vurderer de negative effektene for friluftsliv å være moderate. Kommunene vurderer de negative effektene for friluftsliv til å være moderate sett i forhold til de positive effektene for sjøfuglene og mener ferdselsrestriksjoner må følges opp med god skilting og annet

informasjonsarbeid samt tilsyn for at bestemmelsene skal få den ønskede effekt. Det pekes spesielt på overgangsperioden etter at endrede restriksjoner er vedtatt.

Statsforvalteren i Oslo og Vikens kommentar:

Det vil bli laget et eget informasjonsopplegg ved innføring av endret ferdselsforbudsperiode. Dette vil omfatte nye underskilt, informasjon i media og på nett. SNO har oppsynsoppgaven og vil bli anmodet om økt oppsynsfrekvens.

Statsforvalteren i Oslo og Vikens tilråding:

Statsforvalteren tilrår å utvide ferdselsforbudet fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Miljødirektoratets tilråding:

Miljødirektoratet viser for øvrig til de generelle kommentarene i kap. 6 og vurderingen i kap. 8 og slutter seg til Statsforvalterens tilråding og tilrår å utvide fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Nordre Skjælholmen naturreservat, Nesodden kommune

Det har kommet inn én høringsuttalelse til endringsforslaget.

Oslo kommune er grunneier i naturreservatet og støtter den foreslåtte utvidelsen av ferdselsforbudet i sjøfuglreservatene. De vurderer de negative effektene for friluftsliv å være moderate. De mener det er positivt og nødvendig at den samme endringen gjøres videre sør- og vestover langs kysten, slik at regelverket blir enkelt å forholde seg til for båtfolk og andre brukere av områdene. Kommunen viser til at Nordre Skjærholmen og Søndre Skjærholmen naturreservater skiller seg fra andre sjøfuglreservater og at man gjennom egen prosess og høring burde endre disse verneforskriftene.

I Nordre Skjærholmen naturreservat er det forbud mot all ferdsel på land i hekketiden, men naturreservatet omfatter ikke sjøareal, og det er følgelig ikke noe forbud mot ferdsel i båt eller annet tett opp til land. De viser til at det ikke er noen andre sjøfuglreservater i indre Oslofjord som ikke har vernet sjøarealet rundt. De mener det ble lagt avgjørende vekt på hensynet til friluftslivet i verneprosessen, men at hensynet til sjøfuglene burde veie tyngre nå, med nedgang i sjøfuglbestandene og økt press.

Statsforvalteren i Oslo og Vikens kommentar:

Vernebestemmelsene for Nordre og Søndre Skjælholmene har ved flere anledninger vist seg vanskelig både for informasjon og forvaltning. Sjøfuglenes bruk av områdene passer dårlig med nåværende bestemmelser. En endring vil berøre større deler av verneforskriftene og vil kreve et eget forarbeid og høring.

Statsforvalteren i Oslo og Vikens tilrådning:

Statsforvalteren tilrår å utvide ferdselsforbudet fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Miljødirektoratets kommentar:

Endringene som er hørt er kun endring i perioden med ferdselsforbud. Derfor er det kun dette som kan endres i denne omgang. Men vi registrerer at det er forvaltningsutfordringer og uheldig for hekkende sjøfugl med ferdsel i sjøen tett opp mot Nordre Skjærholmen naturreservat.

Miljødirektoratets tilrådning:

Miljødirektoratet viser for øvrig til de generelle kommentarene i kap. 6 og vurderingen i kap. 8 og slutter seg til Statsforvalterens tilrådning og tilrår å utvide fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Søndre Skjælholmen naturreservat, Nesodden kommune

Det har kommet inn én høringsuttalelse til endringsforslaget.

Oslo kommune er grunneier i naturreservatet og støtter den foreslåtte utvidelsen av ferdselsforbudet i sjøfuglreservatene. De vurderer de negative effektene for friluftsliv å være moderate. De mener det er positivt og nødvendig at den samme endringen gjøres videre sør- og vestover langs kysten, slik at regelverket blir enkelt å forholde seg til for båtfolk og andre brukere av områdene. Kommunen viser til at Nordre Skjærholmen og Søndre Skjærholmen naturreservater skiller seg fra andre sjøfuglreservater og at man gjennom egen prosess og høring burde endre disse verneforskriftene.

I Søndre Skjærholmen naturreservat er det forbud motorferdsel på sjø i hekketiden og på land hele året. Det er imidlertid ikke noe forbud mot øvrig ferdsel, verken på land eller i sjø. Oslo kommune er ikke kjent med andre sjøfuglreservater i Oslofjorden uten ferdselsforbud og stiller spørsmålsteget ved det reelle vernet av en av de største og viktigste sjøfuglkoloniene i indre Oslofjord. Det er også et ønske om å utvide vernet til å gjelde større deler av øya.

Statsforvalteren i Oslo og Vikens kommentar:

Vernebestemmelsene for Nordre og Søndre Skjælholmene har ved flere anledninger vist seg vanskelig både for informasjon og forvaltning. Sjøfuglenes bruk av områdene passer dårlig med nåværende bestemmelser. En endring vil berøre større deler av verneforskriftene og vil kreve et eget forarbeid og høring.

Miljødirektoratets kommentar:

Endringene som er hørt er kun endring i perioden med ferdselsforbud. Derfor er det kun dette som kan endres i denne omgang. Men vi registrerer utfordringene med forvaltningen av Søndre Skjærholmen naturreservat, og at de ikke tilstrekkelig tar vare på hekkende sjøfugl i verneområdet.

Statsforvalteren i Oslo og Vikens tilrådning:

Statsforvalteren tilrår å utvide ferdselsforbudet fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Miljødirektoratets tilrådning:

Miljødirektoratet viser for øvrig til de generelle kommentarene i kap. 6 og vurderingen i kap. 8 og slutter seg til Statsforvalterens tilrådning og tilrår å utvide fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

7.2.4 Oslo

Verneområdene i Oslo kommune

Det har kommet inn én høringsuttalelse til endringsforslaget til de følgende syv verneområdene i Oslo kommune:

- Bleikøya naturreservat
- Galteskjær biotopvernområde
- Kaffeskjær dyrefredningsområde
- Kaninøya naturreservat
- Kavringen naturreservat
- Malmøya og Malmøykalven naturreservat
- Nakkeskjær biotopvernområde

Oslo kommune støtter den foreslåtte utvidelsen av ferdselsforbudet i sjøfuglreservatene. De mener det er positivt og nødvendig at den samme endringen gjøres videre sør- og vestover langs kysten, slik at regelverket blir enkelt å forholde seg

til for båtfolk og andre brukere av områdene. De vurderer de negative effektene for friluftsliv å være moderate. De fleste områdene i denne høringen vurderes som lite attraktive for friluftsliv og verneområdene vurderes ikke å være særlig attraktive for oppankring eller landstigning. Kommunene vurderer de negative effektene for friluftsliv til å være moderate sett i forhold til de positive effektene for sjøfuglene. Oslo kommune peker også på at det er behov for klargjøring av regelverket i verneforskriftene blant annet knyttet til droner og hva som går som "ferdsel på sjø". Oslo kommune mener ferdselsrestriksjoner må følges opp med god skilting og annet informasjonsarbeid samt tilsyn for at bestemmelsene skal få den ønskede effekt. Det pekes spesielt i overgangsperioden etter at endrede restriksjoner er vedtatt.

De viser også til noen av verneområdene i Oslo som har behov for forvaltningsmessige grep for å unngå brudd på ferdselsforbudsbestemmelsene, blant annet Nakkeskjær og Kaffeskjær. For Kaffeskjær dyrefredningsområde foreslår kommunen også å fjerne unntak for midlertidig oppankring/fortøyning av fartøyer da dette kan skape situasjoner der ferdselsforbudet brytes.

Statsforvalteren i Oslo og Vikens kommentar:

Det er klare fordeler med samme begrepsbruk i verneforskriftene for hele kysten. I denne høringen er det lagt vekt på å etablere samme datoer på hele kyststrekningen svenskegrensa til og med Agder. Det er også fordeler ved at samme forbud beskrives på samme måte. Dette krever ulike endringer av forskriftstekstene fordi disse er ulikt utformet. Statsforvalterne ser behov for klargjøring av flere av de ulike tekstvarianter i gjeldende forskrifter i et omfang som vil kreve et eget forarbeid og en egen høring.

Vernebestemmelsene er noe ulike i sin beskrivelse av forbud mot ulike ferdselsformer. Droneflyging er av nyere dato og er ikke spesifikt nevnt i vernebestemmelsene, men reguleres likt med modellfly. Vi ser at droner har en helt annen bruksmåte og økende bruk som langt overgår modellfly. Samtidig foreligger erfaringer og faggrunnlag som viser droners betydelige skremmeeffekt på fugl. Vi ser også en begynnende utvikling av undervannsdroner. Interessekonflikten i forhold til sjøfugl er potensielt stor. Statsforvalteren ser behov for en samordnet endring av ferdselsforbudsbestemmelsen i verneforskriftene for sjøfuglreservatene som også omfatter slike former for forstyrrende ferdsel.

Det vil bli laget et eget informasjonsopplegg ved innføring av endret ferdselsforbudsperiode. Dette vil omfatte nye underskilt, informasjon i media og på nett. SNO har oppsynsoppgaven og vil bli anmodet om økt oppsynsfrekvens.

Statsforvalteren i Oslo og Vikens tilrådning:

Statsforvalteren tilrår å utvide ferdselsforbudet fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Miljødirektoratets kommentar:

Miljødirektoratet støtter Statsforvalterenes vurderinger. Vi nevner i tillegg at bruk av drone er forbudt i verneområder der droner eller "modellfly" er forbudt i verneforskrift. I tillegg er dyrelivet fredet mot unødig forstyrrelse i de aller fleste verneområdene. En endring av verneforskriften for å få inn droneforbud i alle forskrifter vil kreve egen høring. Hva gjelder "ferdsel på sjø" inkluderer dette også svømming i sjø.

Det er ikke anledning til å fjerne unntaksbestemmelser som ikke har vært på høring

Miljødirektoratets tilrådning:

Miljødirektoratet viser for øvrig til de generelle kommentarene i kap. 6 og vurderingen i kap. 8 og slutter seg til Statsforvalterens tilrådning og tilrår å utvide ferdselsforbudet fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

7.2.5 Telemark

Eggholmane dyrefredningsområde, Porsgrunn kommune

Eggholmane fuglefredningsområde ligger på en liten holme i Langangsfjorden i Porsgrunn kommune. Grunneierne her har en fritidsbolig som ligger tett opp mot fuglefredningsområdet. Fredningsområdet ble opprettet med bakgrunn i hekkende gråmåker på slutten av 1980-tallet og begynnelsen av 1990-tallet. For Eggholmane fuglefredningsområde spesifikt finnes begrenset med overvåkingsdata, men grunneierne hevder at de ikke har observert hekking på mange år.

Det har kommet inn én høringsuttalelse til endringsforslaget.

Nils Petter Rødseth og Cecilie Solum (grunneiere) er sterkt kritiske til å utvide fredningsperioden. I nåværende periode 15. april til 15. juli føler de at begrensningen er til å leve med. Det ville være svært inngripende om perioden utvides med to måneder. Det er ikke forholdsmessighet mellom en forlengelse av ferdselsforbudet og deres manglende mulighet til å kunne bruke eiendommen. De har ikke observert hekking på mange år.

Statsforvalteren i Vestfold og Telemarks kommentar:

Overvåkingen av sjøfuglreservater gjennom flere tiår viser at sjøfuglenes bruk av hekkeplassene vanligvis ikke er stabil, men er generelt i endring. Både antall hekkende fugl og hvilke arter som hekker endrer seg over tid. For en langsiktig bevaring og forvaltning av sjøfuglenes hekkeplasser er det derfor nødvendig med en periode med ferdselsforbud som omfatter sjøfugl generelt og ikke av hensyn til dagens eller tidligere situasjon. For å begrense ulempen for eierne av fritidsboligene på Eggholmane vil vi derfor foreslå et unntak som innebærer lovlig ferdsel for brukerne av fritidsboligene i sjøfuglreservatet etter 15. juli, men bare dersom hekkende sjøfugl har forlatt området. For allmennheten foreslår vi at perioden med ferdselsforbudet vil være som for de andre sjøfuglreservatene.

Statsforvalteren i Vestfold og Telemarks tilråding:

Statsforvalteren tilrår å utvide ferdselsforbudet fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Statsforvalteren tilrår å legge til følgende unntaksbestemmelse under § 4 *Generelle unntak*:

«Bestemmelsene i § 3 er ikke til hinder for: at brukere av fritidsbebyggelse på holmen kan ferdes og oppholde seg i verneområdet etter 15. juli i de tilfellene hvor sjøfuglene har avsluttet sin hekkeaktivitet i området».

Miljødirektoratets kommentar:

Det er viktig at eventuelle unntaksbestemmelser er enkle å forholde seg til for brukerne. De må ikke levne tvil om noe er forbudt eller ikke og ikke legge opp til at man skal gjøre skjønnsmessige vurderinger, f.eks. av om sjøfuglene har avsluttet sin hekkeaktivitet. Dette vil gjøre bestemmelsene enklere for brukeren og enklere for oppsynet å kontrollere.

Miljødirektoratets tilråding:

Miljødirektoratet viser for øvrig til de generelle kommentarene i kap. 6 og vurderingen i kap. 8 og slutter seg til Statsforvalterens tilråding og tilrår å utvide ferdselsforbudet fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Miljødirektoratet tilrår å legge til følgende unntaksbestemmelse under § 4 *Generelle unntak*:

«Bestemmelsene i § 3 er ikke til hinder for: At brukere av fritidsbebyggelse på holmen kan ferdes og oppholde seg i verneområdet etter 15. juli.»

7.2.6 Vestfold

Åtte mindre verneområder i Færder kommune

Det har kommet inn én høringsuttalelse til endringsforslaget til de følgende åtte mindre verneområdene i Færder kommune (se Færder nasjonalpark i kap. 7.2.1):

- Glomsteinskjær fuglefredningsområde
- Gryteskjær biotopvernområde
- Grøtterødskjær biotopvernområde
- Kausen biotopvernområde
- Kvitskjærene naturreservat
- Langskjærene naturreservat
- Saltbuskjær biotopvernområde
- Torskerumpa biotopvernområde

Færder kommune er positiv til en forlengelse av ferdselsforbudet som foreslått. Kommunen understreker betydningen av god informasjon for å sikre kunnskap og forståelse for regelverket. Likeledes viktig at regelverket håndheves, både av hensyn til sjøfuglene og til den alminnelige respekten for ferdselsforbudet.

Statsforvalteren i Vestfold og Telemarks kommentar:

Informasjon er nødvendig for å skape forståelse for regelverket og for å gjøre det mulig å etterleve. I vår skjærgård, hvor det er stor menneskelig aktivitet, er oppsyn og håndhevelse av regelverket nødvendig for å begrense forstyrrelser av sjøfuglene i hekketiden. God informasjon og håndhevelse av regelverket er en viktig del av forvaltningen av sjøfuglreservatene.

Statsforvalteren i Vestfold og Telemarks tilrådning:

Statsforvalteren tilrår å utvide ferdselsforbudet i de åtte verneområdene fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Miljødirektoratets tilrådning:

Miljødirektoratet viser for øvrig til de generelle kommentarene i kap. 6 og vurderingen i kap. 8 og slutter seg til Statsforvalterens tilrådning og tilrår å utvide ferdselsforbudet i de åtte verneområdene fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Verneområdene i Holmestrand kommune

Det har kommet inn én høringsuttalelse til endringsforslaget til de følgende to naturreservatene i Holmestrand kommune:

- Bekkeskjæret biotopvernområde
- Kattholmane naturreservat

Holmestrand kommune stiller seg positiv til at det jobbes aktivt med tiltak som kan bidra til å bedre situasjonen for sjøfuglbestandene i Oslofjorden, og at enkelte mindre arealer får et sterkere vern. Samtidig er det viktig at beslutninger som omhandler ferdselsbegrensninger må vurderes opp mot allmennhetens tilgang til å drive et aktivt friluftsliv. Kommunen vurderer at en forlengelse av ferdselsforbudet i de to verneområdene ikke vil vesentlig forringe eller redusere mulighetene for å drive et aktivt friluftsliv i sjøarealene i kommunen.

Statsforvalteren i Vestfold og Telemarks kommentar:

Friluftsliv og allmennhetens tilgang til natur er viktige hensyn, og tiltak som innebærer begrensninger på dette blir nøye vurdert. Sjøfuglreservatene i Vestfold og Telemark utgjør omtrent 2 % av landarealet av det som kan kalles skjærgården. Når det gjelder sjøareal utgjør sjøfuglreservatene under 1 %. I tillegg har mange av sjøfuglreservatene begrenset verdi for friluftslivet. Noen av områdene benyttes i dag for friluftsliv, i hovedsak på sommeren. Samlet sett vurderer vi at forlengelse av ferdselsforbudet i sjøfuglreservatene vil ha en liten påvirkning på allmennhetens mulighet for friluftsliv i Vestfold og Telemark.

Statsforvalteren i Vestfold og Telemarks tilrådning:

Statsforvalteren tilrår å utvide ferdselsforbudet i de to verneområdene fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Miljødirektoratets tilrådning:

Miljødirektoratet viser for øvrig til de generelle kommentarene i kap. 6 og vurderingen i kap. 8 og slutter seg til Statsforvalterens tilrådning og tilrår å utvide ferdselsforbudet i de to verneområdene fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Marøyskjæra fuglefredningsområde, Sandefjord kommune

Det har kommet inn én høringsuttalelse til endringsforslaget.

Sandefjord kommune slutter seg til de foreslåtte endringene. De er usikre på hvorfor Hemskilen naturreservat og fuglefredningsområde ikke er med på lista. De synes det er ønskelig for mange å kunne ferdes og oppholde seg i naturområder, men at det likevel bør være forståelig for allmennheten at områder skjermes for ferdsel for å bevare naturverdier. God informasjon er en forutsetning.

Statsforvalteren i Vestfold og Telemarks kommentar:

Informasjon er nødvendig for å skape forståelse for regelverket og for å gjøre det mulig å etterleve. God informasjon er en viktig del av forvaltningen av sjøfuglreservatene.

Miljødirektoratets kommentar:

I Hemskilen naturreservat med tilhørende fuglefredningsområde er det ikke ferdselsforbud og derfor er ikke verneområdene med i denne prosessen da vi nå kun vurderer endring i eksisterende ferdselsforbudsområder, ikke opprettelse av nye områder med ferdselsforbud.

Statsforvalteren i Vestfold og Telemarks tilrådning:

Statsforvalteren tilrår å utvide ferdselsforbudet i de to verneområdene fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Miljødirektoratets tilrådning:

Miljødirektoratet viser for øvrig til de generelle kommentarene i kap. 6 og vurderingen i kap. 8 og slutter seg til Statsforvalterens tilrådning og tilrår å utvide ferdselsforbudet i de to verneområdene fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Flatholmen biotopvernområde, Larvik kommune

Det har kommet inn én høringsuttalelse til endringsforslaget.

Anders Østby (grunneier) bestrider sterkt forlengelse av ferdselsforbudet. Grågås hekker på Flatholmen, og da denne hevder revir er artsmangfoldet ellers tydelig redusert. Grågås gjør stor skade på åkrene i området indre Viksfjord. Hytteeiendommer i området blir plaget av nedskiting. Forlengelse av ferdselsforbudet vil gå inn i jakttida på grågås, og gjøre det vanskelig å få til effektiv jakt for å holde bestanden nede. Dersom forlengelse av ferdselsforbudet blir gjennomført må Statsforvalteren følge opp med skjøtsel for å styrke artsmangfoldet, som å punktere grågåsas egg.

Statsforvalteren i Vestfold og Telemarks kommentar:

Utviklingen i bestanden av grågås har medført, og medfører, utfordringer for jordbruket. Grågås hekker ganske jevnt fordelt langs hele kysten av Vestfold og Telemark, og enkelte steder i innlandet. Det vil si at de hekker både utenfor og inne i sjøfuglreservatene, og vi har ikke informasjon som tilsier at sjøfuglreservatene er av særlig betydning for grågåsas bestandsutvikling. Sjøfuglreservatene utgjør kun en liten del av skjærgården, og er i all hovedsak opprettet for å bevare viktige hekkeplasser for kolonihekkende sjøfugl. I streng forstand er ikke grågås regnet i kategorien «sjøfugl». Vår vurdering er at forvaltning av sjøfuglreservater og ferdselsrestriksjoner her ikke har noen nevneverdig påvirkning på bestanden av grågås i Vestfold og Telemark. Det foreslåtte ferdselsforbudet til 15. august strekker seg kun noen dager inn i den nåværende og ordinære jakttida på grågås som begynner 10. august. Jakt på grågås foregår i all hovedsak i tilknytning til jordbruksarealer, og vårt inntrykk er at jakt på grågås på holmer og skjær er av et begrenset omfang. I tillegg er jaktstart på sjøen ikke før 10. september. Basert på dette mener vi at en forlengelse av ferdselsforbudet til 15. august ikke vil nevneverdig påvirke bestandsregulerende jakt på grågås. Ferdselsforbudet legger ikke begrensninger på forvaltningsmyndighetens mulighet til å gjennomføre forvaltningsoppgaver.

Statsforvalteren i Vestfold og Telemarks tilråding:

Statsforvalteren tilrår å utvide ferdselsforbudet fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Miljødirektoratets tilråding:

Miljødirektoratet viser for øvrig til de generelle kommentarene i kap. 6 og vurderingen i kap. 8 og slutter seg til Statsforvalterens tilråding og tilrår å utvide ferdselsforbudet fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Bjønnesholmen biotopvernområde, Larvik kommune

Bjønnesholmen er en liten holme i Viksfjord i Larvik kommune med to fritidsboliger. Biotopvernområdet her dekker betydelige deler av holmen, og ferdselsforbudet legger stor begrensning på bruk av holmen som feriested. På Bjønnesholmen har det gjennom en lang periode i hovedsak hekket arter som i stor grad er ferdig med hekkingen til 15. juli.

Det har kommet inn tre høringsuttalelser til endringsforslaget.

Lotte Theodorsen (grunneier) mener et utvidet ferdselsforbud fram til 15. august vil gjøre at de vil miste retten til å ferdes på egen privat eiendom en stor del av sommeren i

en periode uten hekkende fugler. De har en fritidsbolig som ikke er vinterisolert og er i bruk mai-september. Det er et rikt fugleliv på Bjønnesholmen, og det var akseptabelt å anerkjenne de gjeldende ferdselsrestriksjonene da disse ble innført. De kjenner ikke til forholdene for fugl på øya 15. mars – 15. april fordi hytta da er vinterstengt. Etter 1. juli er det hovedsakelig fiskemåker og hettemåker som er igjen, og måkene forlater øya mellom 10. og 14. juli. Ingen måker er stasjonert på øya etter 15. juli. Dette er en periode som er veldig verdifull for grunneierne, og det gjelder spesielt den sydlige delen av øya. De kan ikke se at denne ulempen står i rimelig forhold til det vedtaket ønsker å oppnå. De ber om at forslag til forlengelse, utover 15. juli, blir trukket tilbake.

Peder Broch-Smith (grunneier) ber om at forvaltningsmessige fordeler veies nøye opp mot hensynet til eiendomsretten. Basert på grunneiers observasjoner kommer fiske- og hettemåkene først i midten av april, og normalt har alle dratt innen 15. juli. Enkelte gråmåker som hekker her trekker også vekk på samme tid. Basert på grunneiers observasjoner er det tvilsomt om en utvidelse av ferdselsforbudet vil medføre nevneverdig eller forholdsmessig gagn for fiske- og hettemåkenes hekking.

Sigurd Smith (grunneier) var positiv til innføring av ferdselsforbudet i perioden 15. april til 15. juli. Han har utført flere tiltak for å bevare fuglelivet på holmen, som rydding av søppel, bekjempelse av mink og hengt opp fuglekasser. De sesongåpner landstedet i mars/april. Basert på grunneiers observasjoner ankommer fiske- og hettemåkene i midten av april og har normalt forlatt området innen 15. juli. Gråmåke som hekker her trekker normalt også ut av fjorden etter samme tidsmønster. Han ber om at forslaget veies nøye opp mot hensynet til eiendomsretten. Basert på grunneiers observasjoner er det tvilsomt om en utvidelse av ferdselsforbudet vil medføre nevneverdig eller forholdsmessig gagn for fiske- og hettemåkenes hekking.

Statsforvalteren i Vestfold og Telemarks kommentar:

Vi har mottatt høringsinnspill fra eiere av begge fritidsboligene, og de skriver at gjeldende ferdselsforbud til 15. juli er til å leve med, og at de opplever at de hekkende fuglene forlater området før 15. juli.

Hekkeperioden for sjøfugl varierer fra art til art. Samlet er det grunnlag for å si at perioden fra 15. mars til 15. august dekker det meste av hekkeperioden for sjøfugl som gruppe. Dagens periode med ferdselsforbud 15. april til 15. juli dekker ikke hele hekkeperioden for flere arter. Selv om enkelte sjøfuglreservater har hatt kolonier av samme art gjennom mange år, viser overvåkingen av sjøfuglreservater gjennom flere tiår at sjøfuglenes bruk av hekkeplassene vanligvis ikke er stabil, men er generelt i endring. Både antall hekkende fugl og hvilke arter som hekker endrer seg over tid. For en langsiktig bevaring og forvaltning av sjøfuglenes hekkeplasser er det derfor

nødvendig med en periode med ferdselsforbud som omfatter sjøfugl generelt og ikke av hensyn til enkelte arter.

På Bjønnesholmen har det i lang tid i hovedsak hekket arter som i stor grad er ferdig med hekkingen til 15. juli. For å begrense ulempen for eierne av landstedene på Bjønnesholmen vil vi derfor foreslå et unntak som innebærer lovlig ferdsel for brukerne av fritidsboligene i sjøfuglreservatet etter 15. juli, men bare dersom hekkende sjøfugl har forlatt området. For allmennheten foreslår vi at perioden med ferdselsforbudet vil være som for de andre sjøfuglreservatene.

Statsforvalteren i Vestfold og Telemarks tilråding:

Statsforvalteren tilrår å utvide ferdselsforbudet fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Statsforvalteren tilrår å legge til følgende unntaksbestemmelse under § 4 *Generelle unntak*:

«Bestemmelsene i § 3 er ikke til hinder for: at brukere av fritidsbebyggelse på holmen kan ferdes og oppholde seg i verneområdet etter 15. juli i de tilfellene hvor sjøfuglene har avsluttet sin hekkeaktivitet i området».

Miljødirektoratets kommentar:

Det er viktig at eventuelle unntaksbestemmelser er enkle å forholde seg til for brukerne. De må ikke levne tvil om noe er forbudt eller ikke og ikke legge opp til at man skal gjøre skjønnsmessige vurderinger, f.eks. av om sjøfuglene har avsluttet sin hekkeaktivitet. Dette vil gjøre bestemmelsene enklere for brukeren og enklere for oppsynet å kontrollere.

Miljødirektoratets tilråding:

Miljødirektoratet viser for øvrig til de generelle kommentarene i kap. 6 og vurderingen i kap. 8 og slutter seg til Statsforvalterens tilråding og tilrår å utvide ferdselsforbudet fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Miljødirektoratet tilrår å legge til følgende unntaksbestemmelse under § 4 *Generelle unntak*:

«Bestemmelsene i § 3 er ikke til hinder for: At brukere av fritidsbebyggelse på holmen kan ferdes og oppholde seg i verneområdet etter 15. juli.»

7.2.7 Østfold

Verneområdene i Moss kommune

Det har kommet inn to høringsuttalelser til endringsforslaget til de følgende seks verneområdene i Moss kommune:

- Agneskjæret naturreservat
- Eggholmen naturreservat
- Eldøya naturreservat
- Gullholmen naturreservat
- Revlingen naturreservat
- Steinene biotopvernområde
- Taralden fuglefredningsområde

Moss kommune er positive til at perioden med ferdselsforbud utvides, men har spørsmål knyttet til at ferdselsforbudsperioden vil medføre utfordringer knyttet til strandrydding før 15. april og jakt.

Anne Cecilie Mathiesen (grunneier) synes det høres helt riktig ut med utvidet ferdselsforbud.

Statsforvalteren i Oslo og Vikens kommentar:

Rydding av marint søppel er viktig også i sjøfuglhekkeområder samtidig som det kan forstyrre tidlig hekking. Det at fuglene hekker tidligere gjenspeiler at våren generelt er tidligere og de praktiske mulighetene for å gjennomføre strandrydding vil også være tidligere. Likevel vil det enkelte år være vanskelig å gjennomføre dette før det foreslåtte ferdselsforbudet inntreffer. Forvaltningsmyndigheten kan etter gjeldende regler gi dispensasjon etter en avveining av behovet for tidlig rydding opp mot pågående hekking i hvert tilfelle.

I perioden da ferdsel er forbudt vil dette forhindre jaktutøvelse. Sjøfugljakt representerer den største jaktinteressen i kystområdene, men berøres ikke av forslaget på grunn av jaktstart på sjøen på dette kystavsnittet er 10. september. Jakt på land begrenses av utvidet ferdselsforbud for fem landlevende fuglearter, to gåsearter, rev og mink. Ut fra de få dagene jakten må utsettes, artenes forekomst på den årstida og verneområdenes andel av kystområdene vurderes interessekonflikten å være liten. Sel har jakttid både i begynnelsen og i slutten av den foreslåtte ferdselsforbuds-perioden, men kan likevel ikke jaktes i verneområdene mens det er ferdselsforbud. Seljakt er kvotebegrenset og kvoten fylles vanligvis etter få uker. Det vil derfor normalt ikke oppstå interessekonflikt på grunn av den foreslåtte endringen.

Miljødirektoratets kommentar:

Vi støtter Statsforvalternes vurdering og viser for øvrig til vår vurdering i kapittel 8. Vi ønsker å legge i tillegg til at forvaltningsmyndigheten kan gi dispensasjon til strandrydding etter gjeldene regelverk og ferdselsforbudet er ikke til hinder for gjennomføring av skjøtsel- og forvaltningsoppgave, herunder strandrydding, som er bestemt av forvaltningsmyndigheten.

I tillegg til de listede verneområdene som Moss har nevnt i sitt høringsinnspill vil endringen også gjelde enkelte soner i Kurefjorden naturreservat.

Statsforvalteren i Oslo og Vikens tilråding:

Statsforvalteren tilrår å utvide ferdselsforbudet fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

Miljødirektoratets tilråding:

Miljødirektoratet viser for øvrig til de generelle kommentarene i kap. 6 og vurderingen i kap. 8 og slutter seg til Statsforvalterens tilråding og tilrår å utvide ferdselsforbudet fra gjelde fra og med 15. april til og med 15. juli til å gjelde i nytt tidsrom fra og med 15. mars til og med 15. august.

8. Miljødirektoratets vurdering

Årsaken til den negative utviklingen for sjøfuglene er sammensatt og ikke fullt ut avdekket, men det er likevel åpenbart at forstyrrelser fra mennesker i hekketiden er en negativ faktor. En utvidelse av perioden med ferdselsforbud vil bidra til å redusere denne forstyrrelsen. Forstyrrelser er en negativ påvirkningsfaktor som kan reguleres gjennom ferdselsbestemmelsene.

Ferdselsforbudet som ble innført for sjøfuglreservatene stammer fra slutten av 70-tallet, tidlig 80-tall og hovedbegrunnelsen var å hindre tap av egg og unger som følge av at foreldrefuglene holdt seg borte fra reiret når mennesker oppholdt seg i eller nær hekkekoloniene. Senere har det kommet til ny kunnskap om nye utfordringer for sjøfugl. Klimaendringer har ført til forskyvinger i hekketider, bruken av skjærgården har endret seg dramatisk og mink har blitt et stort problem. Sett i sammenheng med nedgangen i bestandene og kunnskap om effekten av det samlede friluftsliv, er det påvist at utvidelse av ferdselsforbudet kan være til nytte for bestandene.

Verneområdene i denne vurderingen er opprettet spesifikt for å ta vare på fuglelivet, de fleste spesielt med hensyn på sjøfuglene og deres hekkel plasser. Ferdselsforbudet

sammen med forbudet mot å foreta inngrep som kan endre naturgitte forhold er de viktigste bestemmelsene for å ivareta sjøfuglene og sikre hekkeplassene på lang sikt i reservatene. Allerede ved opprettelsen av verneområdene på 80-tallet, ble det stilt spørsmål om ferdselsforbudet var tilstrekkelig for å skjerme sjøfuglene nok i den sårbare hekketiden. Perioden som den gang ble valgt, var et kompromiss bl.a. mellom datidens friluftslivsinteresser og sjøfuglenes behov.

I 2009 ble verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl vedtatt. Dette omfattet opprettelsen av noen nye reservater og samordning av ordlyden i forskriftene. Behov for å unngå forstyrrelser på hekkeplassene i den kritiske hekkeperioden var en stor del av begrunnelsen også for disse vernevedtakene. I 2009 ble det vurdert å utvide tidsperioden for ferdselsforbud til 31. juli. Resultatet ble at sluttdatoen 15. juli ble videreført etter en avveining på bakgrunn av hekkebiologi, hensynet til friluftsliv og praktiske hensyn.

Med den dokumenterte bestandsnedgangen for mange arter, tap av arter og nytt fokus på bevaring av natur, er det godt grunnlag for å vurdere disse interessene og behovene på nytt. Norge har forpliktet seg til ivaretagelse av natur gjennom Naturavtalen. FNs bærekraftsmål 15, «Livet på land», utpeker seg som et av bærekraftsmålene hvor Norge skårer dårligst. En bedre sikring av sjøfuglene i hekketiden vil være et lite bidrag i riktig retning for å redusere tap av biologisk mangfold og verne truede arter i tråd med handlingsplanen «Mål med mening» (Meld. St. 40), som Stortinget vedtok 5. april 2022. Temaet sjøfugl berører også bærekraftsmålet «Livet i havet», hvor det er et delmål å forvalte og beskytte økosystemene i havet og langs kysten på en bærekraftig måte.

Sentralt i vurderingen er at sjøfuglreservater med ferdselsforbud har en positiv effekt for sjøfuglene ved at det reduserer antall menneskelige forstyrrelser i hekketiden. Vi forventer at dette vil ha en positiv effekt på hekkesuksess til aktuelle arter. Ferdselsforbud er det sterkeste virkemiddelet vi har, og når dette virkemiddelet brukes i reservatene, bør det sikres at det gir maksimal effekt. Spesielt når vi ser det i lys av bestandsnedgangen for flere av artene. Samlet er det grunnlag for å si at perioden f.o.m. 15. mars t.o.m. 15. august vil øke beskyttelsen ved at det dekker det meste av hekkeperioden for sjøfuglene langs Skagerakkysten.

Samtidig som mange arter har en hekkeperiode som strekker seg ut over den nåværende perioden med ferdselsforbud, har aktiviteten i skjærgården økt betraktelig siden sjøfuglreservatene ble vernet. Siden verneområdene ble opprettet har nye rekreasjonsformer kommet til, blant annet har bruken av kajaker og vannskutere økt kraftig. Det er en ny situasjon som tilsier nye vurderinger omkring ferdselsforbudet.

Aktsomhetsplikten i naturmangfoldloven § 6 legger føringer for bærekraftig bruk, og hvordan man skal opptre for å unngå skade på naturmangfoldet. I praksis sier aktsomhetsplikten at det ikke er greit å bevege seg inn i sjøfuglreservatene når fuglene fortsatt hekker, selv om ferdselsforbudet er opphevet. Selv om folk flest ikke har et ønske om å forstyrre så er bestemmelsen vanskelig i praksis spesielt der de mer aktivt forsvarende artene som terner og hettemåke er fraværende.

Et ferdselsforbud med egen forbudsbestemmelse vil sikre sjøfuglene langt bedre enn selvpålagte begrensninger basert på aktsomhetsplikten.

Endring av ferdselsforbudet ble hørt parallelt av de tre statsforvalterne på strekningen fra svenskegrensen til og med Agder. Både Statsforvalterne og Miljødirektoratet vurderer det som en styrke og forenkling, dersom det innføres ferdselsforbud i samme tidsperiode for hele kyststrekningen. Dette bidrar til en mer helhetlig og enklere forvaltning, som er lettere å håndheve i praksis. Det vil også bidra til en forenkling for dem som ferdes på sjøen å forholde seg til regelverk som er likt på hele strekningen. Statsforvalterne og Miljødirektoratet mener sjøfuglbehovene i faggrunlaget ikke viser behov for differensiert forvaltning av ferdselsforbudet i dette området.

Når perioden med ferdselsforbud fra 15. april til og med 15. juli ikke dekker hele hekkeperioden for flere arter (jf. kapittel 3 Kunnskapsgrunnlag), er det grunnlag for å utvide perioden fra 15. mars til og med 15. august for å dekke hekkeperioden for sjøfugl.

Friluftslivet er den samfunnsinteressen som tydeligst blir berørt av forslaget om å forlenge perioden med ferdselsforbud i sjøfuglreservatene. Det er i denne saken ikke snakk om noen endring i unntakene som er gitt for ferdsel i forbindelse med yrkesfiske, beiting og vedlikehold av anlegg, samt i forbindelse med oppsyn, redningsaksjoner og tilsvarende virksomhet. Foreslått tidsperiode med ferdselsforbud vil heller ikke innebære noen nevneverdige konsekvenser for muligheten til å drive med jakt. Under følger vår vurdering av konsekvenser for enkelte samfunnsinteresser.

Friluftsliv og båtliv

Båtlivsundersøkelsen 2022, utført av Kongelig Norsk Båtforbund gir et representativt bilde av norsk fritidsbåtliv anno 2022. Oppsummeringen av undersøkelsen viser at båtlivet i Norge står svært sterk og estimerer godt over én million fritidsbåter i Norge, en økning på over 40% på ti år. I de aktuelle fylkene for endringen antar man det vi finner over halvparten av disse båtene. Salget av mindre båter er økende, dette gjelder særlig kajaker og kanoer som inngår i datasettet. Hele en av fire sier de benytter båten som transport til "utilgjengelige steder" for å gå i land.

Sjøfuglreservatene langs Skagerakkysten utgjør bare ca. 2 % av skjærgårdens øyareal. Mange av disse områdene ligger i tillegg værekspontert med begrenset tilgjengelighet og har få attraktive strender. Sjøfuglreservatene utgjør derfor en liten del av aktuelt bruksareal for fritidsbåtfolket. Vår vurdering er at sjøfuglreservatene utgjør en svært liten del av tilgjengelig areal for fritidsbåtfolket, og en forlengelse av perioden med ferdselsforbud her vil kun medføre en liten begrensning for friluftslivet og båtlivet i skjærgården. I vår avveining av hensynene anser vi denne lille ulempen som akseptabel sett opp mot den alvorlige situasjonen for flere av sjøfuglartene.

Jakt

Den foreslåtte perioden med ferdselsforbud vil berøre jakttiden for fem landlevende fuglearter, to gåsearter, rev, mink og sel. For de fleste av disse jaktbare artene er jakta i all hovedsak knyttet til andre områder enn skjærgården, og interessekonflikten for jakt på disse vurderes til å være svært liten. Sel har jakttid både i begynnelsen og i slutten av den foreslåtte ferdselsforbudsperioden. Jakt på sel er kvotebegrenset og kvoten fylles vanligvis etter kort tid. Vår vurdering er at det normalt ikke vil være noen interessekonflikt med jakt på sel og forlengelse av ferdselsforbudet i sjøfuglreservatene. Det foreslåtte ferdselsforbudet til 15. august strekker seg noen få dager inn i den nåværende og ordinære jakttiden for to gåsearter, som begynner 10. august. Jakt på gjess, inkludert grågås, foregår i all hovedsak i tilknytning til jordbruksarealer, og vårt inntrykk er at jakt på gås på holmer og skjær er av et begrenset omfang. I tillegg er jaktstart på sjøen ikke før 10. september. Basert på dette mener vi at en forlengelse av ferdselsforbudet til 15. august ikke vil nevneverdig påvirke bestandsregulerende jakt på gås.

Opprydding av marint avfall

Opprydding av marint avfall i sjøfuglernes hekkeområder er viktig, og en forlengelse av ferdselsforbudet vil legge noe begrensning på det frivillige oppryddingsarbeidet. Forlengelse av ferdselsforbudet vil ikke ha påvirkning på opprydding i forvaltningsøyemed, og det vil være anledning for å gi dispensasjon til slike tiltak etter en konkret vurdering.

Vurdering av unntak i enkeltforskrifter

Bjønnesholmen er en liten holme i Viksfjord i Larvik kommune med to fritidsboliger. Bjønnesholmen biotopvernområde dekker betydelige deler av holmen, og ferdselsforbudet legger stor begrensning på bruk av holmen som feriested. Vi har mottatt høringsinnspill fra eiere av begge fritidsboligene, og de skriver at gjeldende ferdselsforbud til 15. juli er til å leve med, og at de opplever at de hekkende fuglene

forlater området før 15. juli. På Bjønnesholmen har det gjennom en lang periode i hovedsak hekket arter som i stor grad er ferdig med hekkingen til 15. juli.

Eggholmane fuglefredningsområde ligger på en liten holme i Langangsfjorden i Porsgrunn kommune. Grunneierne her har en fritidsbolig som ligger tett opp mot fuglefredningsområdet. Vi har mottatt høringsinnspill fra grunneierne, og de skriver at gjeldende ferdselsforbud er til å leve med, men at en utvidelse av ferdselsforbudet med to måneder vil være svært inngripende for bruken av fritidsboligen og holmen. For Eggholmane fuglefredningsområde spesifikt finnes det begrenset med overvåkingsdata.

Øvre Svinholmen er en veldig liten holme i Stolsfjorden i Flekkefjord kommune. Den er del av Øvre og Nedre Svinholmen naturreservat. Grunneierne her har en fritidsbolig som ligger tett inntil verneområdet. Vi har ikke mottatt høringsinnspill fra grunneierne, men en utvidelse av ferdselsforbudet med to måneder vil være svært inngripende for bruken av fritidsboligen og holmen. For Øvre og Nedre Svinholmen har vi data som viser at den tidligere fiskemåke og makrellternekolonien forsvant midt på 1990-tallet. De senere årene viser et fåtall hekkende par arter, stort sett på Nedre Svinholmen.

Overvåkingen av sjøfuglreservater gjennom flere tiår viser at sjøfuglenes bruk av hekkeplassene vanligvis ikke er stabil, men er generelt i endring. Både antall hekkende fugl og hvilke arter som hekker endrer seg over tid. For en langsiktig bevaring og forvaltning av sjøfuglenes hekkeplasser er det derfor nødvendig med en periode med ferdselsforbud som omfatter sjøfugl generelt og ikke av hensyn til dagens eller tidligere situasjon. For å begrense ulempen for eierne av fritidsboligene på Bjønnesholmen, Eggholmane og Øvre Svinholmen, og sikre likebehandling, tilrår vi derfor et unntak som innebærer lovlig ferdsel for brukerne av fritidsboligene disse tre verneområdene etter 15. juli. For allmennheten tilrår vi at perioden med ferdselsforbudet vil være som for de andre sjøfuglreservatene.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Ved innføring av ny tidsperiode for ferdselsforbud i sjøfuglreservatene blir det nødvendig med et godt informasjonsopplegg for å sikre at brukere og aktører i skjærgården blir kjent med de nye reglene. Et slikt informasjonsopplegg kan være i form av en informasjonskampanje eller liknende. Vår vurdering er at et slikt opplegg kun er nødvendig i forbindelse med selve innføringen. Miljødirektoratet og Statsforvalterne har ellers et årlig informasjonsopplegg knyttet til sjøfuglenes hekkeperiode.

Sjøfuglreservatene er i dag merket med verneskilt og et underskilt som opplyser om ferdselsforbud i perioden 15. april til 15. juli. I forbindelse med innføring av ny tidsperiode for ferdselsforbud er det nødvendig å skilte alle disse verneområdene på

nytt med nye underskilt. Antall slike skilt i de seks fylkene er omtrent 1 300. Innkjøp av skiltene vil i dag koste om lag 250 000 kr. I tillegg kommer en større kostnad i forbindelse med arbeidet. Dette er en oppgave som vil kreve ressurser ut over Statens naturoppsyns løpende oppgave med å vedlikeholde verneskilt.

I skjærgården i langs Skagerakkysten er det stor menneskelig aktivitet, og oppsyn og håndhevelse av regelverket er nødvendig for å begrense forstyrrelser av sjøfuglene i hekketiden. Vi ser generelt behov for oppsyn med etterlevelsen av ferdselsforbudet, og anbefaler at oppsynet styrkes. Oppsyn med sjøfuglreservatene bør gis ekstra fokus de første årene etter innføring av ny tidsperiode for ferdselsforbud, for å sikre at brukere av skjærgården blir kjent med og respekterer reglene.

9. Miljødirektoratet tilråder

Miljødirektoratet tilråder en utvidelse av tidspunktet med ferdselsforbud i alle sjøfuglreservatene og nasjonalparksonene langs Skagerakkysten som har slikt ferdselsforbud og verneformål spesifikt mht. sjøfugl og deres hekkeplasser. Dette vil medføre endring av totalt 190 verneforskrifter, jf. vedlegg 1. Miljødirektoratet mener det er god faglig dekning for å si at hekkesesongen langs Skagerakkysten strekker seg fra om lag 15. mars til 15. august, og at det i samme periode bør være ferdselsforbudsperioden.

Vi tilråder videre en unntaksbestemmelse for tre spesifikke sjøfuglreservat hvor det finnes eksisterende fritidsbebyggelse innenfor, eller i umiddelbar nærhet til ferdselsforbudet:

For Bjønnesholmen biotopvernområde i Larvik kommune foreslår vi følgende unntaksbestemmelse: «Bestemmelsene i § 3 er ikke til hinder for: at brukere av fritidsbebyggelse på holmen kan ferdes og oppholde seg i verneområdet etter 15. juli».

For Eggholmane fuglefredningsområde i Porsgrunn kommune foreslår vi følgende unntaksbestemmelse: «Bestemmelsene i § 3 er ikke til hinder for: at brukere av fritidsbebyggelse på holmen kan ferdes og oppholde seg i verneområdet etter 15. juli».

For Øvre og Nedre Svinholmen naturreservat i Flekkefjord kommune foreslår vi følgende unntaksbestemmelse: «Bestemmelsene i pkt. IX er ikke til hinder for at brukere av fritidsbebyggelsen på Øvre Svineholmen kan ferdes og oppholde seg i på Øvre Svineholmen og i sjøen rundt holmen etter 15. juli».

Kilder

- Lorentsen, S.-H. & Follestad, A. 2014. Effekter av forstyrrelse på kolonihekkende fugl og effekter av avbøtende tiltak – en litteraturstudie. – NINA Rapport 1033. 37 s.
- Variasjon i hekketidspunkt for ærfugl, måker og terner fra svenskegrensen til og med Agder i perioden 2013-2022 (Birdlife Norge Rapport 2023-3)
- Vurdering av perioden for ferdselsforbudet i verneområder for sjøfugl i Telemark (Birdlife Telemark 2023)
- Vurdering av hekkeperiode for sjøfugl – Ytre Oslofjord (Store Færder ornitologiske stasjon 2023)
- Artsdatabanken: Norsk rødliste for arter 2021
- Båtlivsundersøkelsen 2023 – fritidsbåtlivet i Norge. Region: Sørøst

Vedlegg

Vedlegg 1: Liste over verneområdene

Vedlegg 2: Endringsforskrift for verneområdene i Agder

Vedlegg 3: Endringsforskrift for verneområdene i Akershus, Oslo og Østfold

Vedlegg 4: Endringsforskrift for verneområdene i Vestfold og Telemark

Vedlegg 5: Tilrådning fra Statsforvalteren i Agder

Vedlegg 6: Tilrådning fra Statsforvalteren i Oslo og Viken

Vedlegg 7: Tilrådning fra Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Vedlegg 8: Høringsbrev m/ mottakerliste Statsforvalteren i Agder

Vedlegg 9: Høringsbrev m/ mottakerliste Statsforvalteren i Oslo og Viken

Vedlegg 10: Høringsbrev m/ mottakerliste Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Vedlegg 11: Mottatte høringsinnspill fra Agder

Vedlegg 12: Mottatte høringsinnspill fra Akershus, Oslo og Østfold

Vedlegg 13: Mottatte høringsinnspill fra Vestfold og Telemark

Ytre Hvaler nasjonalparkstyre
Postboks 325
1502 MOSS

Trondheim, 11.07.2024

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2023/2414

Saksbehandler:
Kim Daniel Hansen

Faglig godkjenning av besøksstrategi for Ytre Hvaler nasjonalpark

Vi viser til innsendt utkast til besøksstrategi for Ytre Hvaler nasjonalpark 3. februar 2024 og revidert høringsutkast sendt inn 26. juni 2024.

Det reviderte besøksstrategidokumentet er godt strukturert og beskriver på en god måte hvordan nasjonalparkstyret ønsker å gjennomføre besøksforvaltning for Ytre Hvaler nasjonalpark. Dokumentet er godt gjennomarbeidet og basert på et svært godt kunnskapsgrunnlag. Besøksstrategien viser til konkrete mål, strategier og tiltak som henger godt sammen med funnene i kunnskapsgrunnlaget, og beskriver en satsing som både ivaretar verneverdiene og legger godt til rette for en satsing som vil gjøre opplevelsen for de besøkende bedre og bidra til økt lokal verdiskaping.

Besøksstrategien er med dette faglig godkjent fra Miljødirektoratet og kan dermed sendes på høring. Minste varighet på høringstid er 6 uker.

Vi ønsker lykke til i det videre arbeidet med besøksstrategien!

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Terje Qvam
seksjonsleder

Kim Daniel Hansen
seniorrådgiver

STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN
Stuvikveien 46
1692 NEDGÅRDEN

Trondheim, 20.08.2024

Deres ref.:
24SBCB9F
Monika Olsen

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2024/848
24011851

Saksbehandler:
Kim Daniel Hansen

Utbetaling av tilskudd - Tilrettelegging og skilting av innfallsporter

Vi viser til søknaden datert 15.01.2024 med referansenummer 24SBCB9F om tilskudd på kr 600 000. Vi har behandlet søknaden og gir med dette et tilskudd på kr 240 000. Tiltaket som gis tilskudd er "Tilrettelegging og skilting av innfallsporter".

Begrunnelsen for vedtaket

I år har vi fått inn 37 søknader og et samlet omsøkt beløp på ca 9,2 millioner kroner til ordningen "Tilskudd til verdiskaping basert på naturarven". Vi har 4,2 millioner kroner til fordeling på denne tilskuddsordningen i 2024, jamfør Prop. 1 S. (2023 –2024) for Klima- og Miljødepartementet. Noen søkere har fått tilskudd som de har søkt om, andre har fått et mindre tilskudd enn omsøkt, og noen har fått avslag.

Vi har på grunn av begrensede budsjettammer og mange gode søknader ikke klart å prioritere å gi fullt tilskudd til denne søknaden i år, men vi støtter prosjektet med 240 000,-.

Tiltaket innebærer tilrettelegging for ferdsel og tiltak på etablerte innfallsporter. Tiltaket påvirker ikke naturmangfold i nevneverdig grad, jf. naturmangfoldloven § 8, og er i tråd med nasjonalparkens besøksstrategi. Det foretas derfor ingen videre vurdering av §§ 9 til 12.

Det er en forutsetning at informasjonsmateriellet følger retningslinjene i designmanualen for merkevaren Norges nasjonalparker, se <https://designmanual.norgesnasjonalparker.no/>. I designmanualen angis krav til design, kvalitet og materialbruk på informasjonsmaterieil og annet utviklet under merkevaren. Designmanualen beskriver også hvilken type informasjon de ulike aktørene under merkevaren kan være avsender av. Merkevaregruppen i Miljødirektoratet kan kontaktes på merkevare@miljodir.no. Vi ønsker at materiellet sendes innom for en rask gjennomsekk og vi bistår gjerne med råd og hjelp under planlegging og gjennomføring.

Midlene skal brukes i løpet av 2024.

Utbetaling av tilskuddet

Dato	Beskrivelse	Beløp
27.08.2024	Utbetaling av tilskudd	240 000

Vi utbetaler tilskuddet til konto 7694 05 01624 med betalingsreferanse SOKNAD-24SBCB9F-MONIKA OLSEN.

Vi stiller følgende krav til rapportering

Leveranse	Beskrivelse	Frist
Sluttrapport	Sluttrapport	10.01.2025

Rapportering skjer i søknadssenteret.

Gi beskjed dersom tiltaket ikke kan gjennomføres som planlagt

Du/dere må umiddelbart gi oss beskjed dersom forutsetningene for å gjennomføre tiltaket endres vesentlig eller faller bort. Det kan for eksempel være at tidsplanen ikke kan overholdes, eller at det oppstår andre tekniske, faglige eller økonomiske endringer.

Tilskuddet skal ikke være med på å finansiere økonomisk aktivitet

Tilskudd skal ikke krysssubsidiere økonomisk aktivitet, vri eller true med å vri konkurransen. Dersom du/dere har både økonomisk og ikke-økonomisk aktivitet, skal du/dere ha adskilte regnskap for disse. Felleskostnader skal fordeles på en forholdsmessig måte mellom den økonomiske aktiviteten og den ikke-økonomiske aktiviteten.

Lønns- og arbeidsvilkår

Som mottaker av tilskudd er du/dere forpliktet til å sørge for at arbeidstakere som jobber på prosjekter, helt eller delvis finansiert av tilskuddsmidler, ikke har lønns- og arbeidsvilkår som er dårligere enn minstekravene i arbeidsmiljølovgivning og folketrygdlov med tilhørende forskrifter. Dette gjelder også for underleverandører.

Bruken av midlene kan bli kontrollert

Miljødirektoratet og/eller Riksrevisjonen kan kontrollere om tilskuddet er brukt i tråd med betingelsene for å få tilskudd og vilkårene knyttet til tilskuddet.

Miljødirektoratet kan kreve at tilskuddet blir helt eller delvis tilbakebetalt dersom du/dere ikke bruker midlene i tråd med betingelsene og vilkårene.

Du/dere må oppbevare bilagene til regnskapet for tiltaket i tråd med bokføringslovens generelle regler om bilag.

Klagerett

Du/dere kan klage på vedtaket, jf. forvaltningsloven kap. VI. Fristen for å klage er tre uker fra du/dere har mottatt dette brevet. Klagen sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Terje Qvam
seksjonsleder

Kim Daniel Hansen
saksbehandler